

Šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BRJ 464 — GOD. X

ŠIBENIK, 9. KOLOVOZA 1961.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

U očekivanju novih mjera u privredi

NEPOSREDNI ZADACI PRED RADNIM KOLEKTIVIMA

Nove privredne mjere nametnule su privrednim organizacijama nekoliko osnovnih problema koje one moraju riješiti u svojoj unutrašnjoj organizaciji. Prije svega, to je postavljanje interne organizacije u kojoj će se moći najefikasnije realizirati osnovna načela dobrog privrednog poslovanja i u društvenim odnosima ispoljiti maksimum u radničkom samoupravljanju. To treba da se provede upravo postavljanjem ekonomskih jedinica i sistemom unutrašnje raspodjele dohotka na principu svakome prema individualnom kvantum rada kojeg daje poduzeće kao cjelini i ekonomskoj jedinici u kojoj radi. Više manje ovi principi počeli su se da ostvaruju u svakodnevnoj praksi naših poduzeća. Međutim, ostaju otvorena još neka pitanja, koja slijede i koja traže svoje rješenje. Uskoro će o ovim pitanjima i nadležni organi zauzeti svoje stavove i formulirati adekvatne propise sa kojima će se regulirati. Na našim privrednim organizacijama stoji, već danas, da vrše odgovarajuće pripreme, kako bi bile u stanju da spremne dočekaju, da ih to ne iznenadi, sve te poslove koji slijede.

Prije svega to je tretman amortizacije. Doduše, na pitanju amortizacije osnovnih sredstava

učinjeno je dosta. Od vremena, kada se ona mogla koristiti samo za održavanje i za zamjenu pa do danas kada se može koristiti za proširenu i za prostu reprodukciju, učinjen je snažan korak. Ali, ipak samo jedan korak. Trebat će dočekati spremno i drugi korak koji će uslijediti. Naime, postavlja se sada pitanje da li sadašnja vrijednost osnovnih sredstava naših poduzeća i zadruga odražava realnu vrijednost tih sredstava. Zatim dolazi pitanje stope amortizacije, vremenski obračun, a također i pitanje samog korištenja amortizacije.

Prevladava mišljenje, a to je najbolje poznato kadrovima u poduzećima i zadrugama, da je sadašnja vrijednost pojedinih osnovnih sredstava neujednačena. Prema tome, možda još u toku ove godine i ovdje kod nas srest ćemo se sa pitanjem revalorizacije osnovnih sredstava. To je jedan ogroman posao, koji treba da obave sve privredne organizacije i zadruge, koje u svome poslovanju imaju osnovna sredstva. Nema sumnje da se sadašnja neujednačena vrijednost osnovnih sredstava različito održava na finansijsko poslovanje poduzeća. Prije svega to se održava na visinu kamata na poslovnim fond, zatim na visini

doprinosu na izvanredni prihod i slične obaveze. Dakle, radi se o pitanjima koja direktno zadiru u rad pojedine privredne organizacije i uvjete njenog poslovanja u odnosu na druga poduzeća.

Dvije anomalije se pojavljuju ovdje. Prvo, ako poduzeće ima manju vrijednost osnovnih sredstava u povoljnijem je položaju u pogledu visine kamata na ta sredstva. Međutim, sa gledišta amortizacije upravo je obratno, jer ukoliko poduzeće ima veću vrijednost osnovnih sredstava u toliko ima veću sumu amortizacije, koja u stvari sada čini dio akumulacije iz troškova poslovanja, dakle, neopterećen društvenim obavezama.

Predstojeće promjene trebat će uskladiti ove dvije suprotnosti kako bi osnovna sredstva cjelovito održavala stepen rentabilnosti kod svih privrednih organizacija.

Nema sumnje i pitanje vijeka trajanja osnovnih sredstava uvjetovano propisanim stopama amortizacije nije više u skladu sa novim mjerama. Jer, danas imamo slučajeva, da se za neko sredstvo određuje vrijeme amortizacije za deset ili više godina, a u stvari i fizička, a još više moralna amortizacija kudikamo je ubrzana, svakim danom sve više, s obzirom na stepen razvika tehnike i mogućnosti da se dobiju sve racionalniji i korisniji strojevi.

Naše privredne organizacije trebat će do donošenja ovih novih mjera da ispituju vlastite probleme koji izviru po ovim osnovama. To znači, da će trebati pojedina osnovna sredstva, koja se ne koriste, prenijeti na druge, otuđiti ili pak zamijeniti boljim. Jer, pitanje revalorizacije, koja će uslijediti, riješit će i ova pitanja.

Nema sumnje, da će i pitanje korištenja amortizacije imati drugi tretman. Amortizacija stalno treba da ima, kakvo oblik u kojem poduzeće vrši prostu reprodukciju osnovnih sredstava, njihovo održavanje i zamjenu, tako isto i proširenu reprodukciju.

U skladu sa novim privrednim mjerama postavlja se kao akutno pitanje analiziranja svih vidova unutar poduzeća koja zadiru u ovu problematiku. To je ujedno znak da se nešto u sadašnjem metodi rada mora mijenjati. Mijenjati u smislu, da se više služe analizama, koja postaju svojina svih članova kolektiva. Jer, u krajnjoj liniji, društvo nije dalo sredstva u potrobu i odgovornost samo šefovima ručnovodstva ili direktorima, nego kolektivima, pa prema tome svaki član kolektiva mora o ovim pitanjima imati svoj stav i vlastitu odgovornost za svaku promjenu unutar imovine poduzeća, koja bi se negativno odrazila na ekonomski i finansijski uspjeh same privredne organizacije.

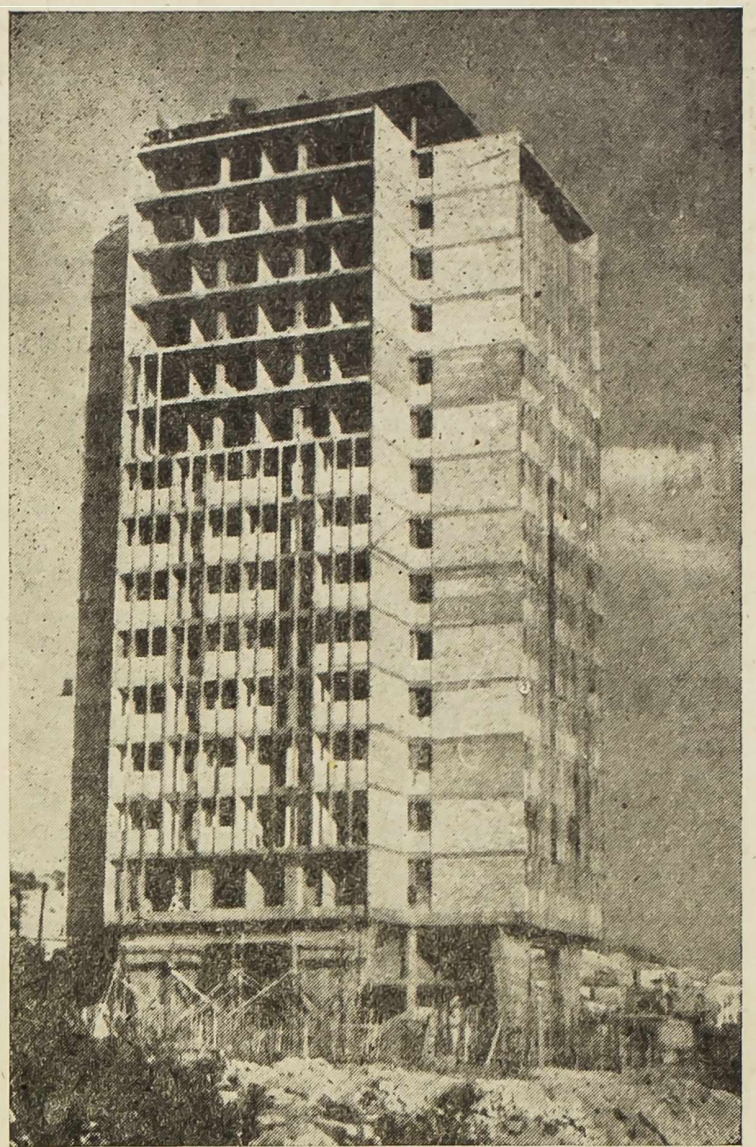
Nema sumnje, poduzeća i zadruge, već sada se trebaju spremati i za novi vid tretiranja realizacije. Poznato je, da se dosad i nenaplaćena realizacija identificirala s ukupnim prihodom. Tako je bilo slučajeva, da su neke zadruge i poduzeća imali i do 30% nenaplaćene realizacije, a po toj osnovi izvršen je obračun i isplata osobnih dohotaka. Dakle, društvo je u vidu obrtnih kredita toleriralo takav način rada i pokrivalo isplate koje nisu naplaćene.

Postavlja se sada pitanje, kako će proći u novim uvjetima, kada se naplaćena realizacija bude smatrala ukupnim prihodom, ono poduzeće ili zadruga, koje treba da isplati radnicima osobne dohotke u toku mjeseca, a naplatu vlastitih proizvoda zadržava vremenski i preko dva mjeseca.

Nove mjere, dakle, nisu stvar zahvatile polovično. One kao takve ne bi imale nikakvo djelovanje. Dakle, očekivati je najavljenije mjere. Prema tome treba se spremiti. Treba uraditi sve ono što će olakšati prelaz na nove forme i oblike rada.

To nije stvar samo privrednih organizacija. To je obaveza i svih društveno - političkih organizacija. Jer, upravo ove su stvari od velikog društveno - ekonomskog i političkog značaja i kao takovi svi društveni faktori našeg kotara trebaju im posvetiti pažnju i snage usmjeriti k njihovom rješavanju.

Ante Deković

Dovršen je prvi šibenski neboder prema splitskom planu i projektu »E-57«. Neće proći dugo vremena i on će zasjati u staklu i aluminiju. Ovaj predio s pravom se može već sada nazvati »novi Šibenik«.

(J. C.)

ŠIBENSKA TRGOVINA NA NOVOM KOLOSIJEKU

U šibenskoj trgovini u posljednjih nekoliko godina ništa se naročito nije promijenilo. Grad sa 26 tisuća stanovnika dosada nije dobio nijednu prodavaonicu za samoposluživanje i samoizbor, iako ih ima u svim manjim i većim gradovima. Trgovina je loše snabdjevena. Šibenčaninu se može desiti da obide sve prodavaonice u gradu i ne kupi robu koja mu je potrebna. Zato on često mora da za razne manje ili veće kupovine skoči i u drugi grad. Šibenski kraj ima dosta voća i povrća, pa ipak su cijene poljoprivrednim proizvodima velike. Trgovina je ostala pasivna i nezainteresirana za snabdjevanje grada poljoprivrednim proizvodima. Sve ove konstatacije donosile su se na posljednjih nekoliko godina. Dugo su se vodile diskusije o nekim bitnim promjenama u poslovanju trgovina. One su se počele voditi preko sindikalnih i partijskih organizacija, organa radničkog upravljanja i svih zainteresiranih društvenih faktora. Okončane su nedavno inicijativom Trgovinske komore kotara i Savjeta za ro-

ni promet NO-a općine Šibenik da se spoje trgovačka poduzeća »Prehrana« i »Konzum« u jedno. Ovaj proces spajanja ubrzale su i nove privredne mjere koje su utjecale da se poveća obim poslovanja, koncentriraju obrtna i osnovna sredstva i kadrovi, pravilnije razmjeste i iskoriste kapaciteti, poveća ekonomičnost i produktivnost rada i osiguraju veća sredstva za proširenu reprodukciju. Ovim spajanjem i udruživanjem sredstava i poslovnih fondova, ojačat će privredna organizacija koja će imati veće mogućnosti za brže unapređenje trgovačke mreže i specijalizacije prodavaonica. Nova organizacija treba da osigura bolju snabdjevnost tržišta industrijskom robom i drugim potrepštinama, širi asortiman i stabilnije cijene. Odluka o spajanju »Prehrene« i »Konzuma« je prvi zahvat na reorganizaciji trgovinske mreže u Šibeniku koja dosad nije mogla ukorak pratiti potrebe potrošača.

Na području grada ima 27 prodavaonica koje posluju sa živežnim namirnicama i kućnim potrepštinama. Još uvijek se u tim prodavaonicama ne prodaju pakovane živežne namirnice, kao na primjer, brašno, šećer, tjestenina itd. Samo 4 prodavaonice imaju osnovnu sanitarno - tehničku opremu, a ostale su smještene u lokalima starijim od 60 i više godina. Osim toga više se prodavaonica nalazi blizu jedna drugoj, a u novim naseljima potrošači nemaju gdje da se opskrbljuju.

U Šibeniku je izraden perspektivni plan razvika trgovinske mreže. U godini 1965. predviđa se da će Šibenik s bližom okolicom imati 55.000 stanovnika. Zbog toga se nameće potreba da se trgovinska mreža poboljša kako bi mogla udovoljiti potrebama sve većeg broja potrošača. Prema perspektivnom planu to je moguće postići samo udruživanjem manjih organizacija koje u sadašnjim uvjetima i sredstvima nisu u stanju da moderniziraju i bolje opreme prodavaonice, a ni da osiguraju dovoljno kadrova.

Planom se predviđa da se formira 7 trgovinskih organizacija specijaliziranih po vrstama poslovanja. Tako se planira jedno poduzeće za promet živežnim namirnicama i kućnim potrepštinama, poduzeće za promet mješovitom robom na veliko, poduzeće za opskrbu mesom, jedno poduzeće koje bi se bavilo prodajom voća i povrća, poduzeće sa građevinskim i elektrotehničkim materijalom, zatim za prodaju galanterijske i bazarske robe, te jedno za promet tekstilom na veliko.

(MO)

Svečanost u Krapnju Otkrivene dvije spomen-ploče

U nedjelju je u Krapnju, otoku ronilaca i spužvara, u okviru proslave 20-godišnjice revolucije održan narodni zbor i otkrivene dvije spomen - ploče. Svečanosti su prisustvovali, pored ostalih, predsjednik Kotarskog odbora Saveza boraca Božo Blažević, kapetan bojnog broda Drago Živković, predsjednik Narodnog odbora općine Šibenik inž. Zvone Jurišić, sekretar Općinskog komiteta SK Čiro Milutin i predsjednik Općinskog odbora Saveza boraca Iviša Baranović.

Nešto prije 9 sati na Brodarici je otkrivena spomen - ploča na kući Ante Milutina - Starog, prvoborca ovog kraja koji je 1939. formirao partijsku ćeliju u Krapnju i 4. kolovoza 1941. prvu partizansku četu. Ante Milutin je poginuo u V ofenzivi 1943. godine. Uspomene na njega evocirao je Marko Milutin, prvoborac Krapnja. Poslije govora on je otkrio spomen - ploču.

Zatim je u Krapnju otkrivena druga spomen - ploča u čast formiranja I partizanske čete Krapljanaca. Na spomen - ploči piše: 26 prvoboraca Krapnja i Brodarice 4. kolovoza 1941. krenulo je u borbu za slobodu svoje ljub-

ljene domovine. Spomen - ploču je otkrio Svetin Curović. Na narodnom zboru je tom prilikom potpukovnik JNA Vlade Curović, prvoborac ovog kraja, evocirao uspomene iz prvih dana ustanka. Poslije otkrivanja spomen-ploče pročitano je pozdravno pismo, koje je narod Krapnja uputio predsjedniku Titu i predsjedniku Sabora Hrvatske dr Vladimiru Bakaniću. Nakon toga izveden je bogat kulturno - umjetnički program, a zatim je nastalo narodno veselje.

M. Orlović

Srednjoškolska brigada na Autoputu

U utorak, 8. o. m. oko podne otputovala je na gradnju Autoputa XI šibenska omladinska radna brigada »Božidar Adžija«. Ovu brigadu sačinjavaju učenici šibenskih srednjih škola. Njeni članovi smjstjet će se u omladinskom naselju »Marija Bursać«, a na radovima će ostati mjesec dana. Komandant ove brigade je Jakov Vidović. Brigadiste je na željezničkoj stanici ispratilo više stotina omladinaca i omladinki.

Uz pomoć stanovnika Dalmatinske Zagore

VODOVOD U SVAKO SELO

Sjeverozapadnim rubom Dalmatinske Zagore sve do blizine Šibenika stoljećima su otjecali bogati izvori bistre i nepresušive rijeke Krke. Ipak su stanovnici Zagore i Šibenika bili žedni. Vino je bilo jeftinije od vode.

Voda — to je nekad bila teškoća broj jedan za ljude i stoku tog kraja. Za sušnih dana ljudi i stada išli su po 12 do 20 kilometara da se napiju vode. Tu je i razlog privredne i kulturne zaostalosti Zagore.

Od 1946. probija se kameni teren od Krke u nekoliko pravaca da se položi vodovodna cijev koja će napojiti žedna sela Zagore. Zamisao, na kojoj se nešto radilo prije rata, danas se dokončava. Zagorski vodovod stići će u svaki zaselak.

U upravu »Gradskog vodovoda« sve češće navraćaju predstavnici birača raznih zaselaka, gdje nude dobrovoljnu radnu snagu, traže radne zadatke i eksploziv. Svi oni žele da što prije kroz kamenito tlo svog kraja prosjeku ogranak Zagorskog vodovoda.

Sada se dovršava ogranak za Vrpolje. Cijevi su položene i podno Birnja, pa su mnoga sela i zaseoci dobili zdravu pitku vodu. Posljednje dvije godine po-

loženo je 30 kilometara vodovodnih cijevi u ogranke glavnih arterija Zagorskog vodovoda, u glavnom dobrovoljnom radnom snagom stanovnika i sredstvima šibenske uprave »Gradskog vodovoda«.

Godinama se vodi uporna borba da se kraj u toku između Šibenika Drniša i Trogira spasio od žedi. Od 1946. probijao se krš Dalmatinske Zagore od rijeke Krke prema Drnišu, Siveriću, Unešiću i Perkovici. Usred ljetne žege 1955. godine potekla je voda iz jezera Torak kraj Krke 45 kilometara dugom vodovodnom mrežom, kroz brojna sela Zagore. Javne česme, pojilišta i perilišta zamijenila su cisterne, koje su toliko puta iznevjerile Zagorce.

Samo onaj, tko je na dalmatinskom kamenjaru priželjkivao čašu vode zna, što znače cijevi sa životvornom tekućinom. Jer, suše su u Dalmatinskoj Zagori zaustavile svaki napredak. Sada je svake godine vodovod opskrbi sa 400 do 5000 tisuća kubika vode, ali to je tek oko 30 posto kapaciteta pumpnih postrojenja, čija dva agregata mogu godišnje dati Zagori milijun i po kubika vode.

U tom opsegu projektiran je i Zagorski vodovod, najveći objekt te vrste u našoj zemlji. U perspektivi njegovi će cjelovodi s ograncima biti dugi 90 kilometara, a zahvatit će osim dijelova šibenske i drniške općine u šibenskom kotaru i dio trogirске Zagore.

Dosad je za cijevi i postrojenja Zagorskog vodovoda utrošeno nešto više od 600 milijuna dinara u što nije uračunat dobrovoljni rad stanovnika. Treba naglasiti, da se Zagorski vodovod gradi vlastitim sredstvima, bez ijednog investicionog dinara iz fondova zajednice ili općine na čijem se području gradi. Da bi se taj objekt dovršio, treba uložiti još 400 milijuna dinara. Naravno, sada se ne može predvidjeti rok, kada će i u posljednji zaselak stići vodovodne cijevi. Program izgradnje vodovoda odvija se onako, kako su se akumulirala sredstva od »prodanih« količina vode i kojim tempom rađe stanovnici svoj dio zadatka u tom velikom podvigu. Zeljeznica, koja je bila veliki kupac vode od kako je uvela dizel-lokomotive troši je sve manje, pa

je »Gradski vodovod« pao u deficit od 3 milijuna dinara.

Ipak u Zagori je već nekoliko godina utažena žed.

Ne treba navoditi brojke od desetak znamenaka, da bismo izrekli vrijednost onog, što je učinjeno. Vodovodne cijevi pod zemljom i betonski stupovi iznad njih najbolje je, što se moglo učiniti za podizanje životnog standarda tih ljudi. (M.O.)

FRANCUSKA FOLKLORNA GRUPA GOSTUJE U ŠIBENIKU

U nedjelju 13. ov. mj. na svojoj turneji po Jugoslaviji, u Šibeniku će gostovati članovi francuske folklorne grupe »La Villanelle«. Oni će na program, koji će se izvesti na Trgu Sime Matavulja, interpretirati stare francuske pjesme. Za ovo gostovanje, koje organizira šibensko Turističko društvo, vlada u gradu veliki interes. Ulaznice se mogu nabaviti u Turističkom društvu počev od 10. ov. mj.

U susret Beogradskoj konferenciji Šefovi država i vlada IZVANBLOKOVSKIH ZEMALJA

Mohamad Zahir Šah

Afganistan, azijska kontinentalna zemlja od 650.000 km² i oko 12 milijuna stanovnika, je ustavna monarhija. Nakon burne historije i nekoliko pokušaja da se svrgne strana do-

Sandar Mohamad Daud Kan. On je jednom prilikom izjavio: »Nismo učesnici ni jednog od vojnih i političkih blokova i ne želimo postati dio ma koga od njih...«

Fidel Kastro

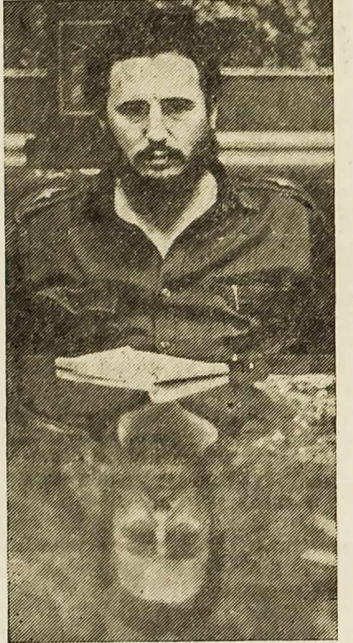
Kuba — zemlja otok na Karipskom moru sa 6,5 milijuna stanovnika — spada svakako u red onih država koje posljednjih godina naročito privlače pažnju svjetske javnosti. Izvršivši svrgavanje diktatorskog režima, pokret »26. Julak« morao je zadnjih godina svladati mnoge prepreke i pritiske da bi sačuvao tekovine svojih pobjeda. Formiranje prvih gerilskih jedinica ovog pokreta, prije osam godina, usko je vezano uz ime Fidela Kastro Raulom formira prve čelije, ali je brzo uhapšen i osuđen. Nakon amnestije on napušta Kubu i u inozemstvu nastavlja djelatnost protiv režima Batiste. 2. decembra 1956. godine Kastro se sa četom od 82 čovjeka iskrcava na podnožju Sierra Maestre i otpočinje

minacija, Afganistanci su 1919. godine uspjeli steći nezavisnost. Sadašnji kralj Mohamed Zahir Šah rođen je 1914. Osnovnu školu završio je u Kabulu, a zatim je sa svojim ocem, istaknutim oficijom afganistanske armije otišao u Francusku, gdje je pohađao licej i studirao. U Afganistan se vratio 1930. god., nakon što mu je otac postao kraljem 1929. god. Po povratku u zemlju Mohamad Zahir bio je najprije slušaoc armijske oficirske škole, a potom je radio u raznim resorima. Jedno vrijeme bio je ministar obrane, a zatim ministar prosvjete. Nasljeđuje na prijestolju svog oca na kojega je izvršen atentat.

Za vrijeme vladavine Mohamada Zahira Šaha, Afganistan, doskora vrlo zaostala zemlja, poduzima značajne korake na putu svoga razvitka. Prije nekoliko godina prišlo se realizaciji prvog petogodišnjeg plana. Akcentat je stavljen na izgradnju putova, podizanje hidrocentrala i industrijskih objekata. U vanjskoj politici Afganistan zastupa principe koegzistencije i nevezivanja uz blo-

Kako je saopćeno Afganistansku delegaciju na predstojećoj konferenciji u Beogradu predvodit će predsjednik vlade

gerilskim akcijama. Iz male čete razvio se snažan pokret, koji je početkom 1959. doveo do svrgavanja diktature Batiste.

U okviru novih privrednih mjera Problemi šteta u radnim kolektivima

U okviru provođenja novih privrednih mjera u privrednim organizacijama, a posebno u odnosu na novi način raspodjele, kao i ekonomični način gospodarenja, važno mjesto u uspješnom poslovanju poduzeća predstavlja pravilno rješavanje pitanja raznih internih šteta ili šteta počinjenih drugim organizacijama. Ne mislimo ovdje govoriti o štetama, koje su predmet sudskih sporova, jer je to drugi dio ovog problema, već o pitanju kako bi trebalo postupati i što bi bilo neophodno da se poduzme, da bi se štete, koje trpe privredne organizacije učinile što manjim i snošljivijim. Znamo da postoje ekonomske jedinice, koje, kao jedan manji kolektiv ljudi pravno i ekonomski organiziran, odgovaraju za svoje uspjehe u poslovanju i proizvodnji, i da prema tome, štete koje one pretrpe moraju snositi iz svojih sredstava, koja uglavnom terete njihove osobne dohotke, osim u nekim posebnim slučajevima. Prema tome, nastupajući po načelu dobrog privrednika, te ekonomske jedinice, moraju se starati da i štete u poslovanju svedu na minimum. Drugim riječima počinjene štete treba nadoknađivati.

Kako da se to efikasno postigne, problem je svake privredne organizacije napose. Polazeći dalje od činjenice da sve ekonomske jedinice poduzeća čine jednu suvislu cjelinu, u kojoj svaki radnik odgovara osobno i najveći dio poduzeća predviđen jednoobrazan postupak u takvim slučajevima, nameće nam neke zaključke, koji, ako ih povežemo s iskustvom iz prakse, mogu poslužiti da se pravilno orijentiramo u ovoj materiji. Činjenica je, da su štete, koje nastaju na razne načine unutar privrednih organizacija, znatne, kad se sumiraju na kraju svake godine. One se u najvećem broju slučajeva stavljaaju na teret izvanrednih rashoda, a što su ti izvanredni rashodi veći rentabilitet je manji. S obzirom na slobodno raspolaganje fondovima poduzeća, sredstva iz kojih se naknađuju štete, mogla bi se korisnije upotrebiti na drugom mjestu. Razlozi što u nekim privrednim organizacijama štete predstavljaju znatan postotak izvanrednih rashoda, valja tražiti na nekoliko mjesta, kao što su: nedovoljno provedene HTZ mjere, nedovoljno osposobljavanje radnika, slaba evidencija operativnih službi, nestručnost u procjeni šteta, nepostojanje komisija, koje se bave uviđajem i vještvo, kao i uopće shvaćanje da pitanje šteta u poduzeću predstavlja samo neki naknadni administrativni posao, koji se prebacuje na sporedni kolosijek, a ne pitanje koje zadire u samu suštinu privredivanja.

S druge strane, valja priznati da i u samim propisima ima elemenata, koji ne pružaju dovoljno brz i efikasan postupak kad se radi o naknadi štete, odnosno regresu prema pojedincima. Za rješavanje pitanja regressa propisi predviđaju postupak, koji se ne smije mimoći, a s druge strane određuju stepen i granice odgovornosti radnika. No, ima slučajeva, da se u nekim poduzećima, polazi u drugu krajnost, kada se misli da se zaštićuje opći interes zajednice, pa se ponekad postupa i posve arbitrarno, zaobilaze se propisi i radnike obavezuje na naknadu štete sredstvima, koja nisu u skladu sa zakonom. Da bi se zato izbjegli subjektivni momenti, kao i objektivne teškoće učinile što manjima, potrebno je da privredne organizacije, odnosno njihove posebne službe što bolje organiziraju svoj rad u pitanjima šteta, da im posvećuju odgovarajuću pažnju, da postigne bolju koordinaciju operativne službe i administracije kad se radi o štetama, i stručna lica da pravilno primjenjuju pravne propise. Ovakove i slične mjere mogu pridonijeti, da se štete i poslovni gubici osjetno smanje, a privredna organizacija, osobito ako je manja, posluje sa više ekonomičnosti i rentabiliteta.

J. Čelar

DVA PODUZEĆA PRIMJENJUJU NOVE PRAVILNIKE O RASPODJELE

Tvornica elektroda i ferolegura, te poduzeća Luka i skladišta, počev od 1. ov. mj. stali su primjenjivati u život nove pravilnike o raspodjeli čistog prihoda i osobnih dohodaka. To su ujedno i prve privredne organizacije na kotaru koje rade po novom sistemu raspodjele sredstava. Pripreme su gotovo trajale godinu dana i o novim oblicima raspodjele bio je upoznat cijeli radni kolektiv. Rasprave i dogovori organizirani su pret hodno po pogonima i manjim radnim jedinicama.

PEDAGOŠKA AKADEMIJA DOBITIĆE NOVU OPREMU

Kako se saznaje do početka obuke u Pedagoškoj akademiji, koja počinje 1. listopada, obaviti će se bojadisanje učionica i kancelarija koje će u zgradi gimnazije koristiti ova škola. Osim toga izvršit će se i neke adaptacije kako bi se dobio dovoljan broj kabineta i drugih prostorija neophodnih za normalan rad. Iz republičkih sredstava i budžeta NO kotara nabavit će se kompletan namještaj i nastavna sredstva. Za sve ove radove i opremu utrošit će se oko 15 milijuna dinara.

Datumi i događaji 1943. na šibenskom području

1. II: — Po nalogu vodnika karabinjerskog voda u Vodicama, poručnika Frangipane, strijeljana je u Vodicama mlada pastirica Janja Miodrag iz Gačeleza. — Okupatorov komesar kotara Šibenik, general Armando, aktom br. 171/R.I. predlaže zadržati prefekturu »primjenu mnogo energičnijih metoda negoli su one dosad primjenjivane, a koje bi mogle ići sve do uništenja ognjem čitavih krajeva... uz prethodnu — ili možda i ne — evakuaciju stanovništva, koje bi trebalo poslati u posebno mjesto...«

2. II: — Partizani ruše telefonsku liniju Rogoznica - Trogir u predjelu Stupin - Prodanica - Staro selo, te semafor. — Crnokošuljci bataljona »Tevere« ubijaju u Pirovcu, nakon strahovitog mučenja (iskopali su mu oči, odsjekli spolovilo, izbolji ga nožem), mještanina Petra Barića, dan prije od njih pritvorenoga. — Po nalogu karabinjerskog poručnika Tarinija strijeljan je u Lozovcu, nakon teškog zlostavljanja, Stipe Seneta iz Radonića donjeg.

3. II: — Okupatorova policija hapsi i pritvara u Šibeniku još 21-og bolničara mjesne bolnice.

4. II: — Okupator odvodi iz šibenskog zatvora u robijašnice Italije 11 naših ljudi, osuđenih od njegovih sudova Vojnog (10) i Specijalnog (1).

— Po nalogu karabinjerskog poručnika Tarinija strijeljani su u Lozovcu, nakon teškog zlostavljanja, Nikola Braica i Jure Vukičević iz Radonića gornjeg. — Rodoljubi bacaju u nastambe konjičkog puka »Alessandria« u Tisnom letke. — Vojnici konjičkog puka »Saluzzo« ubijaju u Zečevu (Rogoznica) seljaka Marina Živkovića iz Podglavice.

8. II: — Konjički puk »Saluzzo«, bersaljeri i karabinjeri, potpomognuti bornim kolima, upadaju na u noći potpuno blokirano područje sela Vrulje - Bilice i zaselka Razore kod Šibenika. Mala skupina partizana, prihvativši borbu u kojoj junački ginu prvoborci Vodičani Ante Grgurević i Tišjanin Roko Frkić sa još nekoliko drugova, uspijeva probiti se iz obruča, no Talijani ubijaju na licu mjesta tri uhvaćena partizanska kurira iz Zatona, dječake Borislava Martinovića, Dragu Jurića i Matu Cvitana, ovog zadnjeg nakon što su ga raspeli. Imajući sada otvoren put u oba sela, Talijani tjeraju svu stanovništvo na »Stubalj« prema Pukljanu i tu, po nalogu komandira karabinjerske čete u Šibeniku, kapetana Bungara, bivaju strijeljani najprije Razorani Marijan Lambaša, sinovac mu Ante i sestara Duma Baljkas, te Ante Vučur, a nakon njih Biličani Ive Mikulandra, Krste Mikulandra, Dane Mikulandra, braća Ante i Ive Piližota, Mile Mikulandra, Marko Slavica i Šime Čalet. 106 Biličana i Razorana karabinjeri vode u svoju komandu u Šibeniku i tu teško zlostavljaju (moreni su gladu i žeđu, tučeni od krvi volovskim žilama, nogama, šakama). 16 njih strijeljano je 9. II i 9. VI, a 34 su 5. V od okupatorovog Specijalnog suda osuđena na dugogodišnju robiju. — Na željezničkoj pruzi Šibenik - Perković partizani dižu u zrak jedan most.

9. II: — U 17 sati partizani ponovno ulaze u Cistu Veliku. — Onesposobljena je od partizana telegrafska linija Perković - Vrpolje. — Po nalogu karabinjerskog kapetana Bungara strijeljani su na šibenskom groblju »Raskrižje« Biličani Grgo Grubišić, Marko Mikulandra, Mate Čalet i Paško Mikulandra.

10. II: — Karabinjeri iz Kistanja i banditi 4. bande, potpomognuti od četnika iz Pađena, upadaju na područje Radučića i Očestova, pale nekoliko kuća u zaselku Radčić, ubijaju vojina Dubajića, a u Radučiću strijeljaju Očestovljane Luku Kneževića, Dušana

Kneževića, Jovana Bjedova, Vojina Vukojevića, Radu Tanjgu i Nikolu Losića.

— Kod svjetionika Mulo (Rogoznica) jedna saveznička podmornica baca torpeda na talijanski teretni parobrod »Totamo« Pomorski saobraćaj između Šibenika i Splita biya, zbog toga, prekinut.

11. II: — Partizani dižu u zrak most na cesti kod Jurja u šibenskom donjem polju. — Karabinjeri iz Kistanja i banditi 4. bande, potpomognuti od četnika iz Pađena, upadaju na područje Mokrog Polja i Ervenika te, ponovno, Radučića, gdje u zoni Kanazira ubijaju dva neidentificirana lica.

12. II: — Partizani potpuno onesposobljuju pokretnu telefonsku liniju — skinuto je i odneseno 6000 m žice — na sektoru Starog sela i Stupina. — Kod svjetionika Mulo (Rogoznica) jedna saveznička podmornica baca 6 torpeda na 3 talijanska parobroda u konvoju iz Šibenika za Split. Pomorski saobraćaj je i opet za nekoliko dana prekinut.

13. II: — Po naredbi prefekta Barbera od 8. II, Gab. br. 376, svo selo Pirovac stavljeno je u žicu, sa potpunom zabranom kretanja van mjesta uopće.

Stanovništvu je oduzeta svaka mogućnost snabdijevanja hranom (općinski komesar u Tisnom Cianolini hvali se u izvješću za zadržati prefekturu od 8. V, br. 1762/pc, da je jednoj skupini djece i porodilja davana za nekoliko vrijeme dnevno čorba sa 5 — slovima: pet — dljg kruha).

— Talijani strijeljaju u Vodicama dan prije uhvaćenog 17-godišnjeg partizana Vodičanina Tomu Juričev - Ivičina.

14. II: — U dvorani škole u Širokama održana je velika skupština Narodnooslobodilačkog pokreta. Porred mnoštva Primoštenaca prisutni su i brojni Rogozničani. — Guvernerstvo »anektirane« Dalmacije napušta Bastianini, a preuzima poznati terorist, palikuća slovenskog »Narodnog doma« u Trstu Francesco Giunta.

15. II: — Četnici iz Kanjana kolju u Parčiću (Drniš) Mandu i Cvitu Zarković.

16. II: — Kod Kovče, više Zatona, sukob partizana i jedne talijanske motorizirane kolone koja je, predvođena bornim kolima i zaštićena oklopljenim automobilima, išla iz Ciste male prema Vodicama. U borbi koja je trajala preko dva sata okupator je pretrpio teške gubitke: poginuli su, među ostalima, načelnik štaba divizije »Eugenio di Savoia« major Salustri, komandant konjičkog puka »Alessandria« pukovnik Da Zara i komandant 7. bande poručnik Gentile, a 15 je vojnika ranjeno.

— Talijani strijeljaju u Drnišu partizanske borce Zatonjane Antu Mršu i Nikolu Bilušića, koje su dva dana prije ustaše u Visokoj uhvatili i predali okupatoru.

17. II: — Partizani napadaju kasarnu karabinjera i talijanski vojnički garnizon u Cistoj Maloj, s gubicima po neprijatelja. — Okupatorov komesar kotara Šibenik, general Armando, javljauci Zadarskoj prefekturi poraz dan prije pretrpljen kod Kovče, u šifriranoj depeši br. 321 R/R ističe potrebu »uništenja vatrom Zatona, Tribunja i Srime«.

18. II: — Partizani sprečavaju okupatorove građevinske radove u tvornici »La Dalmatienne« (prekrštenoj u »Sidalma«) u Šibeniku paležom ovih te napadaju na dva vojna položaja do njih. — Okupator odvodi iz šibenskog zatvora u robijašnice Italije 9 naših ljudi, osuđenih od njegovih sudova Vojnog (7) i Specijalnog (2).

(Nastavit će se)

Perspektivni plan elektrifikacije šibenskog kotara

Žice će povezati sela

Kaprijani u razgovorima na rivi i na sastancima Mjesnog odbora i Socijalističkog saveza ozbiljno razmatraju mogućnost za elektrifikaciju svog mjesta. »Uško grlo« je dugi podmorski dalekovod. Međutim, računaju na planove program pomoći otocima koji se već po etapama ostvaruje duž Jadrana. Tako će podmorski kabel biti položen i do njihova susjednog Zirja. Zeleno da ga očekuju spremni i da onog trenutka, kad podmorski dalekovod bude položen, samo okrenu prekidače i imaju osvijetljene domove.

Kaprijani su donijeli odluku: svaka porodica davat će po 1000 dinara mjesečno za elektrifikaciju. To bi iznosilo dva, do dva i po milijuna dinara godišnje na štednoj knjižici Kaprija za elektrifikaciju, u koliko će se svi držati toga dogovora.

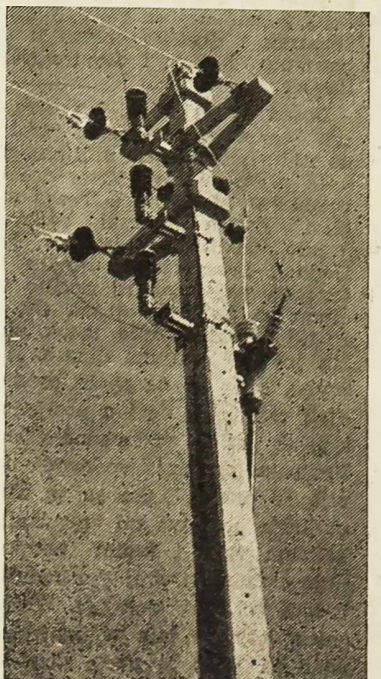
Takav »štimum« i akcije postoje u većini neelektrificiranih sela 10 komununa šibenskog kotara, pa je s pravom dobilo naziv »pokret za elektrifikaciju«. Radovi na elektrifikaciji sela u kninskoj općini počeli su u Kosovu, Vrbniku, Očestovu, Plavnu, Zagroviću, Strmici, Kninskom Polju i Orliću. Izgradnjom 28 kilometara dugog dalekovoda Šibenik - Rogoznica, pored sela

u Primoštenskoj općini, gdje dosad nije elektrificirano ni jedno selo, dobit će električno svjetlo Jadrtove i Donje polje. Uskoro će Konjevrate i Čvrlijevo u šibenskoj općini dobiti električno svjetlo, a u Dubravi su započeli pripremi radovi. Elektrifikacijom ovih sela sva mjesta u šibenskoj općini bit će osvijetljena. U vodičkoj općini radovi na elektrifikaciji izvode se u Cistoj Maloj i Cistoj Velikoj. I u ostalim općinama našeg kotara izvode se zamašni radovi na elektrifikaciji sela.

Ali pokretu seoskog stanovništva primorskog pojasa Zagore, Bukovice i Kninske krajine, koje žele da što prije uvede plodove tehnike u svoje domove, trebalo je dati program i organizacione forme, po kojima će se to ostvarivati. Trebalo je uskladiti želje i mogućnosti i tempo elektrifikacije, jer svako selo misli, da bi baš ono sad moralo doći na red. A na gotovo tri hiljade četvornih kilometara površine šibenskog kotara ima 473 naselja i 238 raštrkanih sela. Tu ima oko 35.000 kućanstava koja žele imati struju, a zatim električni štednjak, radio i koješta drugo. Da bi do svih sela i zaselaka

došla struja treba 12 kilometara podmorskog kabela i 800 kilometara nadzemnog 10 - kilovoltovog dalekovoda i 250 komada transformatora.

Dio područja je već odavno elektrificirano. Na drugom dijelu su radovi u toku, a za preostali

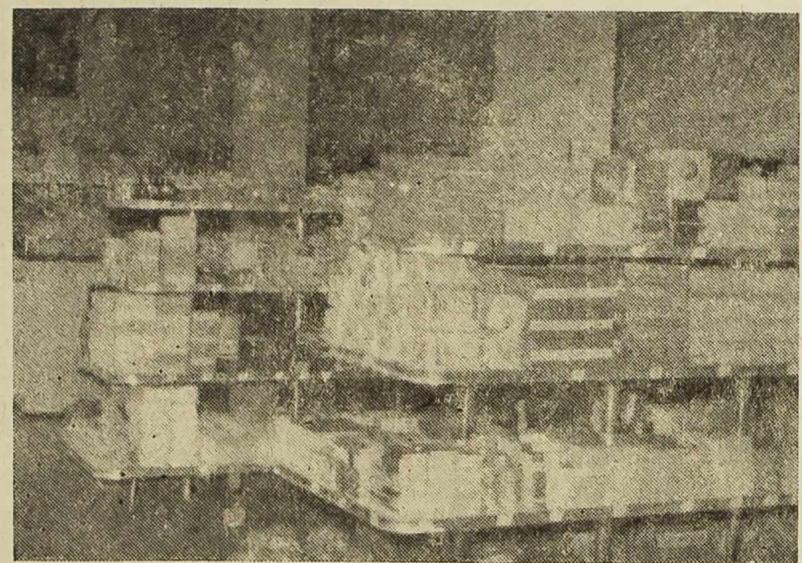
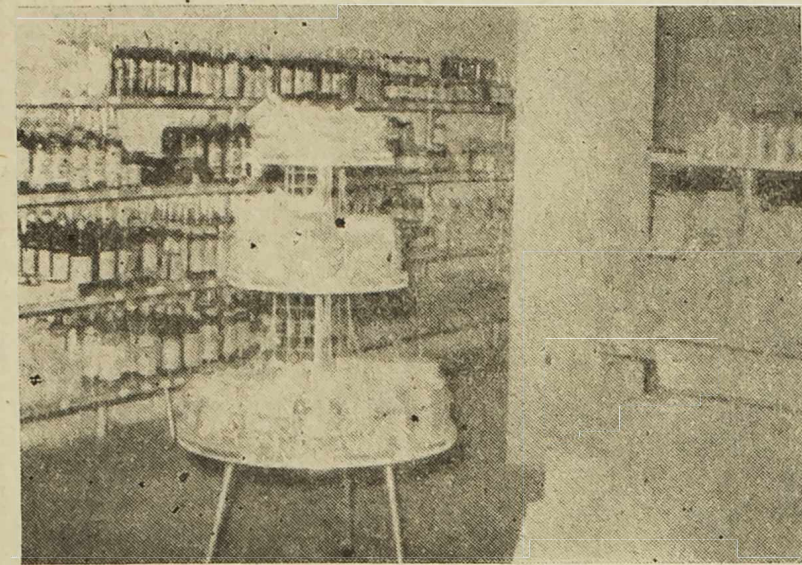
dio kotara razrađen je projekt idejne mreže koji će se ostvarivati u logičnim tehničkim etapama i prema raspoloživim sredstvima. Jer, za ostvarenje cijelog plana elektrifikacije trebalo bi milijardu i po dinara, odnosno koju stotinu više, ako bi se mreža postavljala na trajnije betonske stupove. U te cijene nisu uračunati troškovi seoskih unutrašnjih mreža niskog napona, a što sela postavljaju samodoprinosima. Dakako, i kod visokog napona računa se na uštede novčanih investicija dobrovoljnom radnom snagom i drugim akcijama stanovnika.

Nakon dovršenja elektrifikacije kotara, prema sadašnjim računima, sva kućanstva zajedno trošit će nešto više od 62 milijuna kilovat - sati godišnje.

Projekt što ga je Narodni odbor kotara naručio kod Zagrebačkog Instituta za elektroprivredu već je završen. Prema njemu će se voditi jedinstvena i planska dugoročna elektrifikacija kotara. Naručio i projektanti pošli su sa stanovništva da svaki stanovnik sela može za stanovito vrijeme koristiti električnu energiju. Plan omogućava etapnu izgradnju, koja će biti ekonomičnija i znatno jeftinija od dosadašnjih sporadičnih izgradnja elektromreža. (MO)

Prva prodavaonica za samoposluživanje

Prije mjesec dana u Kninu je otvorena prodavaonica živežnih namirnica i kućnih potrepština. To je na području našeg kotara prva prodavaonica, koja djeluje na principu samoposluživanja. Smještena je u novom stambenom naselju koje će u bliskoj budućnosti imati oko 3000 žitelja. Uređena je na suvremeni način, a posjeduje priručno skladište i sanitarni čvor. Površina svih prostorija iznosi 140 kvadratnih metara. Projekat i nabavu opreme izvršio je Biro za ambalazu i unapređenje trgovine u Zagrebu, dok je izrada opreme i montaža bila povjerena poduzeću »20. maja«. Zaslugom Narodnog odbora općine Knin i Trgovačkog poduzeća »Jadran« i na našem području konačno se pristupilo savremenijem načinu trgovanja.

Iako je od njenog otvaranja proteklo tek mjesec dana, ova prodavaonica je opravdala svoje postojanje. To dovoljno pokazuje promet koji je zabilježen za prvih 30 dana. On je iznosio 4,5 milijuna dinara. U tom razdoblju kroz prodavaonicu je prošlo preko 19.000 potrošača ili dnevno u prosjeku 650.

turizam U nekoliko redaka

U Šibeniku je proveo odmor Predrag Gavrilović, pomoćnik generalnog sekretara Turističkog saveza Jugoslavije. Kroz 10 dana boravka, on je posjetio slapove Krke, otok Zlarin, Vodiće i Murter.

Ekipe za izradu regionalnog plana perspektivnog razvoja turističke privrede, koja boravi sada u Zlarinu, posjetili su inž. Zvonko Jurišić, predsjednik NO općine Šibenik, Nikola Čačić, potpredsjednik NO općine Šibenik i Petar Škarica, predsjednik Turističkog saveza kotara. Oni su se upoznali s izradom prve regulacije u Rogoznici i zajednički izmijenili mišljenja.

U Tijeku je doputovala grupa od 69 članova radnog kolektiva »Litokartonaze« iz Osijeka. Oni su se smjestili u hotel »Borovnik«. Članovi »Litokartonaze« provest će odmor 15 dana. U prizemlju zadrugnog doma u Tijeku, smjestila se je treća smjena zagrebačkih prosvjetnih radnika. Oni će na odmoru u Tijeku provesti 20 dana.

Trgovačko poduzeće »Plavina« u Šibeniku, nabavilo je kontingent naranča iz Etiopije tipa »Eritrea« za potrebe turističkih mjesta. Naranče se prodaju po cijeni od 270 Din kilogram.

Na Slanicu su stigli izviđači »Zikice Jovanovića« iz Beograda. Pod 18 šatora smjestilo se je 64 izviđača. Mladići će na Slanici provesti odmor od 20 dana.

Turističko društvo Šibenik održalo je sastanak upravnog odbora Na sastanku je izvršena analiza rada društva, prihvaćeno je učešće na Zagrebačkom velesajmu i zaključeno je, da tajnik društva ide na dvogodišnje školovanje u Dubrovnik.

Kroz 30 dana rada u novootvorenom hotelu »Jadran« u Šibeniku, boravilo je 1.052 domaća i 580 inozemnih gostiju, sa ukupno ostvarenih 1.942 noćenja. Objekat je u tom vremenu napravio ukupan brutto promet od 4,5 milijuna dinara.

— KB —

iz kninskog Centra za umjetno osjemenjivanje Vrlo dobri rezultati

U našoj republici postoji devet centara za umjetno osjemenjivanje. Među njima nalazi se i kninski koji djeluje već četvrtu godinu. S obzirom na terenste prilike velikog područja, koje se protežu od Plaškea kroz Liku i Dalmaciju sve do Dubrovnika, izvjesno konzervativnije shvaćanje stočara u nekim rejonima i nepogodnije smještajne i prehrambene prilike stoke, rad kninskog centra je znatno teži prema ostalima za oplemenjivanje goveda i provođenju suvremenih zootehničkih mjera. Pa ipak, preko 25 veterinarskih stanica dva liska kotara i svih dalmatinskih, njihovih ambulanta i punktova, postignuti su dosad vrlo lijepi rezultati.

Svakodnevno kninski centar svim prevoznim sredstvima i najbržim putem otprema veterinarskim stanicama, od Plaška do Dubrovnika, neobične pošiljke u naravnim sandučićima, na kojima je nalijepljena etiketa: »Bijele sjeme«. To su doze rasplodnog materijala, koje se po naročitom postupku i najsavremenijim načinom pripremaju od sjemena bikova oberintalaca, montašaca, a u najnovije vrijeme i od bikove istočno - frizijske pasmine, te očišćuju u specijalnim termobocama s ledom.

U toku 1960. godine, suradnjom centra i veterinarske službe tog velikog područja osjemenjeno je preko 6.500 krava plotkinja. Najbolje rezultate postigla je stanica u Otočcu, koja je osjemenila 2.000 krava, zatim sinjska 1.000, pa kninska 900 itd. Prema planu centra ove godine se predviđa osjemeniti dvostruko veći broj krava nego prošle.

Po ugledu na neke centre iz sjevernijih krajeva naše republike, kninski centar je pokrenuo inicijativu za nove oblike rada. Približiti, naime, akciju osjemenjivanja što više stočarima, jer se na ovako velikom i teškom terenu pokazalo, da stacionarni rad nije pogodan, a za terenaki, veterinarske stanice ne raspolazu potrebnim prevoznim sredstvima (džipovi). Osim toga i troškovi obilaska postali su veći. Zato je u Kninu, tokom proljeća, bio organiziran tečaj za inseminatore (osjemenjivače). Pohađali su ga napredni stočari s područja vrljke i Imotske općine. Poslije izvjesnog rada inseminatora na terenu, održano je nedavno u Imotskom svajetovanje općinskih i kotarskih veterinaru, što ga je, u suradnji s kninskim centrom, organizirao kotar Makarska. Tu se pokazalo da je nov način rada dao povoljne rezultate, naročito na području Imotske općine.

Tako je Ivan Cuijić, najbolji tečajac, osjemenio za mjesec dana 60 krava. Toliko je veterinarska stanica u Imotskom osjemenila tokom čitave prošle godine. Ostali tečajci osjemenili su prosječno po 40 krava. Osjemenjivači koji su radili, na punktovima, kod svoje kuće, potpuno su opravdali mogućnosti novog načina rada.

Kninski centar koji je počeo djelovati sa tri bika, oskudnom opremom i u nepogodnim prostorijama, sada ih ima 13 i radi u prostorijama novogradnje, specijalno za to građene, te posjeduje mnogo više suvremene opreme i instrumentarija.

Bikovi su oberintalci za područje Dalmacije i montašci za područje Like. U novije vrijeme nabavljena su dva bika istočno - frizijske pasmine, jer takve krave ima poljoprivredno dobro u Sinju i PD »Vrana« kod Biograda, ukupno oko 250 grla. Međutim, oko uvođenja krava istočno - frizijske pasmine na dalmatinskom području, među stručnjacima vladaju različita mišljenja, s obzirom da je crnobijelim kravama potrebna mnogo bolja njega i ishrana. Zanimljiv je ovaj podatak: Kad se pita imaoce istočno - frizijskih krava, koje su im po mlječivosti rekorderke, odgovaraju, da su to oberintalke. Pa ipak, eto, ide se na eksperimentiranje s drugim, još dovoljno neispitanim pasminama za dalmatinske prilike.

Što se tiče oberintalske ona je odavno i uspješno položila ispit. Još unazad 70 godina kninsko dobro »Glavica«, po prvi put je otpočelo s uzgojem ove pasmine. Rezultati su tako vidni, da se danas to govedo, prilagođeno lokalnim prilikama, s pravom naziva sivo kninske govedo, koje je lijepog okvira, visoke produktivne mljeka, ali i skromnije u ishrani.

Kninsko područje je inače poznato kao baza za rasplodni materijal oberintalki. I najbolje krave odlaze, ali ne smeta. Kninski stočari sa sigurnošću ostavljaju izvrsni pomladak koji posjeduje ista pasminski i proizvodna svojstva svojih majki.

U toku ove godine prošireno je umjetno osjemenjivanje na područje novih veterinarskih stanica i tako u Obrovcu i Donjem Lapcu, a priprema se dalje proširenje na Ploče, Trogir i Kašte. I tako dok se stvara solidna mreža veterinarskih stanica i punktova za obuhvaćanje još većeg broja krava na području djelovanja centra, dotle, nažalost u općini kninskoj, a i na čitavom području šibenskog kotara, akci-

ja umjetnog osjemenjivanja, umjesto da proširuje ono pokazuje tendenciju stagniranja ili čak opadanja. Komune, zadruge i samostojari, ne pokazuju dovoljno interesa za oplemenjivanje goveda i bolju mlječivost krava. Same odluke o obaveznom osjemenjivanju krava nisu dovoljne, a osim toga ne poduzimaju se mjere protiv držaoca nelicenciranih bikova, niti se zapaža uopitni rad društveno - političkih organizacija na objašnjavanju mjera u politici unapređenja stočarstva i jačoj proizvodnosti u ovoj grani privrede na području naših komuna.

Centar u Kninu već drugu godinu i jedini na području šibenskog kotara provodi tov teladi, vršenjem prethodnog otkupa. Prosječno ta telad dobira dnevno na težini od 900 do 1.200 grama. Time se dokazuje, da su krizanci dobiveni umjetnim osjemenjivanjem, zapaženi ne samo po većoj mlječivosti, nego i da posjeduju vrlo dobre tovne sposobnosti.

KOJE ĆE FILMOVE KNINJANI GLEDATI, TOKOM KOLOVOZA

Prema repertoaru kina Doma JNA, Kninjani će u toku ovog mjeseca imati prilike da vide 12 filmova. Od toga domaći film Dobri stari pianino, dva poljska: Podmornica Orao i Orden za hrabrost, tri sovjetska: Djevojka bez adrese, Crveno lišće i Ilja Muromec, dva francuska: Valnice i Veliki poglavica, jedan američki: Izvjestan osmijeh, jedan talijanski: Nevjernica, te dva u koprodukciji, tako talijansko-argentinskoj: Čeznja i talijansko-francuskoj: Slatki život.

KNINSKA DJECA LJETUJU U TIJESNU

U organizaciji društva »Naša djeca« kotara Šibenik i općine Knin, 25 djece iz Knina i okolice, provode odmor u Tijeku, u ljepom ljetovalištu na otoku Murteru.

ČLANOVI »PARTIZANA« LJETUJU U PAKOŠTANIMA

I ove godine DTO »Partizan« iz Knina organizirao je za veću grupu svojih članova svih kategorija, ljetovanje u Pakoštanima. Članovi »Partizana« provest će na ljetovanju oko dvadesetak dana.

popraćena grubostima i nedoljnim riječnikom.

Medutim, još gore je slušati njihove neumjesne komentare za vrijeme predstave. Sada u ljetne dane, kada je preuređeno ljetno kino zviždanje dopire i do šetača na Poljani. Mnogi posjetioci kina žale se upravniku zbog ovih nekulturnih ispada prije početka, za vrijeme i poslije završetka filma.

Ali i za njih postoji zakon. I oni bi se umirili da se češće puta susreću sa sućem za prekršaje NPO Drniša.

PROBLEM KOJI MUČI MLADE

Poljana nedjeljom postaje življa ne obično. Mladići i djevojke za jedno veće učine dosta »dira« i izrazne bezbroj osmjeha. Toplih i iskrenih.

Na sredini Poljane stoji zelena klupa. Na njoj dva mladića oživljavaju uspomene s Auto-puta.

Eto, kolega, ovdje se ista slika ponavlja svakog dana. Nema se gdje zabaviti, a šetajući pomalo i noge zabolje. U kinu »Zora« repertoar je vrlo slab, a u hotelu »Danica« mladi igraju karte, a stari šah.

U njihov razgovor umješa se i jedna djevojka. Primijetila je da su mladići pokrenuli razgovor o mladima, njenim vršnjacima.

Tako bih rado igrala šah. Ali što ćete kad se on igra u gostionici, gdje je neugodno ulaziti. Slično je i sa stolnim tenisom, reče njena prijateljica.

Da li ste slučajno i vi razmišljali kako bismo mogli riješiti ovaj, ne samo naš problem, nego i problem još stotine drugih naših vršnjaka? — interesirao sam se kod djevojke.

Centar ima i nekih svojih problema. Jedan od gorućih je rješavanje novog štalskog prostora. Sredstava nema, a broj bikova se povećava. Privremeni smještaj za novonabavljene bikove ne odgovara. Ovog ljeta, zbog vrućine, morala su se u nastrešnici, postaviti tri ventilatora. A što će tek biti zimi?

Postavlja se pitanje, da li je najsigurnije rješenje, da se u blizini centra izvrši adaptacija jedne zgrade za novi smještaj kninske veterinarske stanice?

Po prirodi posla te ustanove, dovođit će se oboljela stoka od različitih bolesti, pa i zaraznih. Zar se slučajno bolest ne bi mogla prenijeti i na bikove obližnjeg centra, a onda dalje, što bi moglo imati neželjene posljedice na širem području.

LOGOROVANJE IZVIDACA

Prvog o. mj. krenula je grupa od 30 izviđača kninskog odreda na logorovanje u Preodac, koje se nalazi na planini Sator. U dobroj organizaciji logora članovi odreda provode, prema programu raznovrstan život u lijepom planinskom kraju.

OTPOČELA NADOGRAĐNJA BOLNIČKE ZGRADE

Nakon uspješno provedenih priprema koje je izvršila režijska grupa Medicinskog centra, pristupilo se radovima na nadogradnji bolničke zgrade. Sada su u toku radovi na raskrivanju dosadašnjeg krova. Nakon toga uslijedit će nadogradnja novog sprata, te ponovno stavljanje objekta pod krov, što se mora izvršiti brzo, kako ne bi iznenadile nepovoljne vremenske prilike.

REKONSTRUKCIJA STRMIČKOG MLINA

Puštanjem u rad dalekovoda Knin — Strmica stvoreni su uvjeti za elektrifikaciju strmičkog mlina, koji je dosad radio na pogon upojnog plina i upotrebu lignita. Izvršena rekonstrukcija mlina u Strmici snizit će troškove proizvodnje i otkloniti otežanje otpadnih voda koje su znatno zagadivale strmičke rječice.

Svakako da jesam. Na primjer, čitaonica nije mjesto gdje bi slobodno mogao pričati. Mora se imati obzira prema čitaocima. Poljana — neugodna. (?) Zato bih od srca željela da postoji jedina prostorija gdje bi se mogli sastajati i jedni drugima iznositi probleme i pomagati u njihovom rješavanju, i da to bude jedan naš omladinski klub u koji bi redovno stizala štampa i časopisi.

Zaista lijep prijedlog. To su samo želje. One se često puta ostvaruju. Da li će se i ova želja mladim Drnišanima ispuniti, to će prije svega zavistiti o pomoći društveno - političkih organizacija. Tada se mladići Drniša u ove ljetne večeri ne bi pitali »kuda danas?«

RUDARI: KAKO SE PREVOZIMO?

Rudari okolnih sela zaposleni u rudniku mrkog uglja u Siveriću dobili su nedavno kola za prevoz. Ali, kola su otvorena i prašina zatvara oči. No rudari su sretni što im je kolektiv uštedio desetak kilometara od kuće do rudnika i obratno. U kolima stalno gužva. Dobri stari »Londonac«, kako ga neki stručno nazivaju, malo je kad u kvaru. Nitko mu ne zna za starost. On je krije u svojem trupu, koji je nago milao hiljade kilometara. Vožnja od rudnika do posljednje stanice Banovača traje pola sata. Prašina se diže visoko, a rudari je udišu. Oni se voze i ne misleći na zdravlje. Netko bi ipak trebao učiniti da prevoz bude udobniji.

Vrijeme brzo prolazi a za njim ostaju duboki tragovi koje ljudi ostavljaju. To treba da shvatimo. Pa i oni o kojima je riječ. (mž)

Drniške ljetne teme

U Drnišu život u ove ljetne dane teče u znaku traženja debele hladovine. Vrućina je nesnosna, a naročito u podne kad je Poljana pusta, a ulice užarene - željne vode da se rashlade. Grad oživi već u prvim jutarnjim satima. Kolone ljudi i žena žure na posao. Poneki vraćaju u gostionicu »Roški slap«, a domaćice s korpama i mrežama u ruci žure u pravcu tržnice.

KUPANJE ZADAJE BRIGE

Rashladiti se od vrućine koja nas je potpuno zaokupila, to je u ljetne dane hobi starih i mladih. Voda nam je najdraži prijatelj. Intiman i hladan. Međutim, Drnišani ne druguju s vodom i ne koriste kupanje u Cikoli, iako im je ona najbliži susjed.

Zašto se ne kupaju u Cikoli? To je pitanje koje mještanima postavlja svaki putnik prilikom dolaska u ovaj grad. Odgovor Drnišani daju već većeg razmišljanja. On je kratak i jasan.

U Cikoli se ne kupamo, jer je voda zagadena.

I kada smo čas — dva napustili grad i prošetali se do Cikole, uverili smo se u ono što su rekli Drnišani. Mutna voda polako i prkosno teče. Inicijatori »borbe protiv Cikole« su nesavjesna lica iz okolnih sela koja bi trebalo primjerno kazniti.

I zbog te čudne okolnosti Drnišani obično subotom i nedje-

ljom odlaze u Šibenik ili Split da bi se osvjježili.

OTPACI I NEUREDNE ULICE

Gotovo je redovna pojava da ulice u Drnišu budu načičkane raznim otpacima, a naročito ispred trgovinskih radnji i gostionica. Doduše Narodni odbor općine je donio propise o poduzimanju mjera zbog prekršaja o čistoći, ali po svemu se čini da je malo onih koji bi se brinuli o poštivanju ovih propisa. Da bi se ta negativna pojava uklonila se drniških ulica i trgova, na odgovornim faktorima je da na istaknutim mjestima postavte kantere za smeće. To ne iziskuje velika materijalna sredstva. Osim toga sve ulice u Drnišu još nisu uređene. Mjestimično se priljava voda i blato izliva iz dvorišta na ulice. Istina, to sve ne zavisi od budžeta, komune, već od svijesti njegovih građana. Možda će trebati mnogo vremena dok se te navike otklone, a dotle u tom smislu inicijativu bi mogle preuzeti društveno - političke organizacije. I to što prije, jer ove pojave ne pokazuju ni malo razvijeni smisao za lijepo.

»TIŠINA« U KINU »ZORA«

Kino »Zora« se može »pohvaliti« mnogim karakteristikama. Njegovi posjetioci ostaju svakom došljaku u trajno lošem sjećanju. Prije svega čim se otvori šalter za prodaju karata nastaje gužva, koja je »obaveznoe

Historijski spomenici

Spomenik u obliku piramide, koji je postavljen na trgu u Pirovcu na dan sv. Jurja 1928. god., simbolizira pobjedu nad Turcima. Spomenik je napravio mještani J. Trošić. Nema neke umjetničke vrijednosti, ali povezan je sa prošlošću ovog sela, koja je bila burna i interesantna. Pirovac su u prošlosti nazivali Zlosela. Taj naziv dolazi, kako kaže pisac Fortis, od Turaka, koji su ga tako prozvali, jer ga nisu mogli osvojiti. To je legenda, koja se zadržala sve do danas, ali ne odgovara istini. Naziv Zlosela dolazi daleko prije nego li su se Turci pojavili na Balkanu. To ime spominje se još prije 1298. g. Mještani su još od najranijih vremena teško podnosili to ime, pa su od vlasti izborili odobrenje, da mu promijene naziv u Pirovac. Jedna od poznatih ličnosti ovog mjesta Petar Draganić, podigao je oko 1505. god. u Pirovcu bedeme uz more sa kanalima naokolo i okruglu kulu prema jugu. U jednom rukopisnom djelu posvećenom gen. providuru Leonardu Foscolu oko 1650. god., stoji da su »... Zlosela opasana zidom sa četiri strane i imaju pomičan most. U selu je 25 kuća. Za mlju i više naokolo nema obradnog tla, jer je luti krš«. Na sjevernoj strani bila su vrata, gdje je bio most, koji se noću podizao. Draganići, vlasnici sela, zabranili su, da itko otvara na bedemima vrata ili prozor, jer su tako lakše mogli kontrolirati kmetove. Ipak u mještani g. 1884. porušili dio bedema, jer je postojala opasnost da se od starosti sami ne sruše. Onaj dio naselja među zidinama zove se »selo«, a dio izvan zidina »Varoš«.

J. Čelar

U nekoliko redaka

ZATVORENA IZLOŽBA ANTE BELAMARIĆA

Prošlih dana zatvorena je izložba radova u duborezu našeg sugrađanina Ante Belamarića. Kako je poznato on je na ovoj svojoj drugoj izložbi predložio 18 eksponata radenih u hrastovini. Izložbu je posjetio velik broj građana i turista, a upriličena je u aranžmanu Doma JNA u Šibeniku.

KONCERT SUBOTIČKOG »KOLA«

U organizaciji Doma Jugoslavenske narodne armije, u srijedu, 9. kolovoza, u našem gradu gostuje KUD »Kolo« iz Subotice. Tom prilikom gosti će dati veće pjesama i igara jugoslavenskih naroda. Koreograf plesova je Milan Miladinović, a priredba će se održati na Trgu S. Matavulja.

ZAVRŠIO MUZIČKI SEMINAR

Muzički seminar koji su organizirali republički prosvjetni organi završio je rad. Pored ostalog, ovaj seminar mnogo će potpomoci onima koji se kane upisati na muzički odsjek Više pedagoške škole u Splitu. Polaznici seminara zadovoljni su njegovim sadržajem i metodom izlaganja.

CENTAR ZA IZOBRAZBU OMLADINSKIH KADROVA

Kako izgleda, početkom jeseni počet će rad Centar za izobrazbu omladinskih kadrova. On će po svoj prilici djelovati u okviru Narodnog sveučilišta. U sastav ovog centra uključit će se i večernja omladinska politička škola koja već tri godine uspješno djeluje. Predviđa se da će centar raditi u nekoliko ograna.

OBAVIJEST

O ŠTIPENDIRANJU STUDENATA NA PEDAGOŠKOJ AKADEMIJI U ŠIBENIKU

Narodni odbor općine sa područja kotara Šibenik stipendirat će studente na Pedagoškoj akademiji u Šibeniku i to na prvom odsjeku.

Visina stipendija odredit će se prema dogovoru.

Za vanjske studente osiguran je smještaj u domu.

Natjecati se mogu svršeni učenici gimnazije i učiteljske škole.

NO općine Drniš osigurava 5 stipendija, NO općine Knin 4 stipendije, NO općine Kistanje 3 stipendije, NO općine Primošten 3 stipendije, NO općine Stankovci 3 stipendije, NO općine Tijesno 5 stipendija, NO općine Vodice 2 stipendije, NO općine Oklaj 2 stipendije.

Molbe za stipendije treba slati izravno narodnom odboru dotične općine.

ODJEL ZA DRUŠTVENE SLUŽBE
NO KOTARA ŠIBENIK

film

Neki su dotrčali

AMERIČKI FILM. REŽIJA: VINCENTE MINELLI. GLUMCI: FRANK SINATRA, DEAN MARTIN, SHIRLEY MAC LAINE, ARTHUR KENNEDY I DR.

Zanatski dobro napravljen film, ali koji da nema odlične glume Shirley Mac Laine nema po čemu drugom da ostane u sjećanju, iako je i gluma ostalih dobra.

Glavno lice je svojevrsan pobunjenik protiv malograđanskog mentaliteta svoga grada i svoga starijeg brata. Taj mentalitet on je opisao u nekim svojim književnim radovima. Ni u književnosti nije našao zadovoljstva, pa je prestao pisati. Razočarani i u ljubavi prema profesoric književnosti, koja ga ne shvaća, on sklapa brak s prostitutkom Dini, koja ga predočudno i iskreno voli i gine, odmah poslije vjenčanja, zaštitivši ga svojim tijelom od metaka svog prijašnjeg ljubavnika.

Ipak njegovi postupci nisu u filmu dovoljno motivirani, pa njegova pobuna ne nosi snažnije elemente negacije malograđanskog mentaliteta, te u mnogočemu ne djeluje uvjerljivo.

Zaista je Shirley Mac Laine sjajno dala lik Dini, prostitutke sposobne da iskreno voli i da se žrtvuje za ljubav, što joj na groblju priznaju i oni koji tako nešto nisu mogli ni zamisliti.

Nirnberški proces

ZAPADNONJEMAČKI FILM.

Poslije sovjetskog dokumentarnog filma »Sud naroda«

koji smo gledali prije mnogo godina, ovo je drugi dokumentarac o nacističkim zločinima i duhovnim začetnicima i organizatorima najvećih zločina protiv mira i čovječnosti, što ih pamti svijet. Pred nama se odvijaju stravične slike ljudske patnje naročito u fašističkim koncentracijskim logorima i slikke nacističkih starješina, koji oholo paradiraju u vrijeme kada su nekažnjeno vršili zločine i bili na vrhuncu moći. Oni pokušavaju biti bahati i na početku procesa pred međunarodnim sudom da bi zatim smanjili krila pod težinom i vlastitih dokumenata, koje su saveznici zaplijenili i koji su, uz ostale dokaze, bili predočeni na procesu u Nürnbergu.

Positivno je što je taj film napravljen u Zapadnoj Njemačkoj i što se njime može pridonijeti da mlade njemačke generacije imaju predodžbu o onome što je bilo da ne bi postali žrtva nove lažne veličine »hiljadugodišnjeg carstva«, koje je Hitler pokušao ostvariti na zločinu, istrebljivanjem drugih naroda, a što je otpočeo uništavanjem demokratskih snaga u Njemačkoj. Ne treba smetnuti s uma da reakcionarne snage djeluju i danas. Krivice imaju oni koji kažu da je više dosta tih ratnih i strašnih tema. Nije dosta sve dotle, dok je svijet još bremenit zločinom. Stoga je uputno i treba pogledati ovaj film, jer su još svježije rane, jer još se valja boriti da zločin bude konačno iskorišten.

Režiser Felix Podmanitzky je od kraćih dokumentarnih filmova uspješno režirao uvjerljivu i snažnu cjelinu. — p —

Uprava Turističkog društva - Šibenik

r a s p i s u j e

NATJEČAJ

ZA RADNO MJESTO TAJNIKA TURISTIČKOG DRUŠTVA ŠIBENIK

Uvjeti: srednja stručna sprema i poznavanje barem jednog stranog jezika. Nastup službe od 1. IX 1961. godine.

Molbe s opisom dosadašnjeg službovanja i kratkom biografijom dostaviti Turističkom društvu najkasnije do 25. VIII ove godine.

Dalmacija do dolaska Slavena

Tragove neolitskog doba nalazimo na čitavom području naše zemlje. Takvih nalazišta ima i u Dalmaciji. Detaljnije je istražena Gupčeva špilja i Pokrovnik na otoku Hvaru.

Od materijalne kulture ističu se oblici keramike sa spiralno slikanim ornamentima. U ostalim krajevima Dalmacije nalaze se pojedinačni nalazi. Sve nam to može poslužiti kao dokaz, da su prastanovnici živjeli u kraškim pećinama. Oni su se bavili najviše lovom, ribolovom i ponešto zemljoradnjom, a od zanata su njegovali lončarstvo. Počeli su se baviti i pripitomljavanjem životinja. Vršili su zamjene dobara i s udaljenijim krajevima.

Tko su bili prastanovnici nije poznato, ali se zna da su živjeli između 3000 i 2000 godina prije naše ere.

Prve poznate grupe, koje su živjele u Dalmaciji, bila su ilirska plemena. Ona su nastanila Dalmaciju u brončano doba između 1800. i 1000. godine prije n. e. Vjerna analiza su njihovi grobovi i gradine. Među najbolje sačuvane grobove ubrajaju se oni u Dalmaciji. Pronađena je veća količina keramike, kao i predmeta izrađenih od bronce i željeza (oruđe, oružje, nakit).

Stočarstvo je i dalje glavna grana privrede, ali uporedo napreduje i zemljoradnja. Zemlja se obrađuje motikom, a kasnije plugom. Uzgaja se: pšenica, proso, ječam i zob. I metal se sve više prerađuje, te se potrebne a-

latke i oružja usavršavaju, kao i nakit. Dolazi do pojave trgovine, koja prilično napreduje. Razmjena dobara postaje glavni oblik trgovine. Sve je to uvjetovalo promjene društveno - ekonomskih prilika. Mijenja se položaj muškarca i žene i društvo. Muškarac ide u lov, ribolov, bavi se stočarstvom, prerađuje metal, a po potrebi on je i ratnik. To je dovelo do klasičnih razlika u društvu, a očitovale se i u bogacenju pojedinih porodica u rodu. Uporedo s bogacenjem te porodice dobivaju i povlašćen položaj. Stvara se rodovska aristokracija. Među plemenima dolazi sve češće do sukoba. Glavni razlog je težnja za proširenjem područja, povećanjem zemljišta za ispašu i rudna nalazišta.

To iziskiva sve više radne snage, i tako dolazi do prvih začetačkih ropstva. Do robova se dolazi zarobljavanjem u sukobu s neprijateljem. Rodovska aristokracija se sve više bogati i preuzima vodeću ulogu u zajednici, iako se glavne odluke donose na narodnim skupštinama. Pravo učestvovanja na skupštini imaju svi slobodni članovi zajednice.

Ilirsko pleme bilo je nastanjeno na čitavom našem području. Ono se sastojalo od raznih plemena: Ardijejci, Dalmati, Liburni, Japudi, Kolapiani, Varciani, Jasi, Breuci, Amantini, Scordisci, Didioni, Dindari, Dezitiani, Sardiati, Mezeji, Nareziji, Daorsi, Dokleati i Plereji.

Na području Dalmacije živjeli su: Dalmati između rijeka Neret-

ve i Krke sa sjedištem u Delminiumu (današnje Duvanjsko polje). Posjedovali su i luku Salona (Solin). Liburni su nastanili područje od rijeke Krke do podno Velebita, zatim po otocima do Raše sa sjedištem u Scardonu (Skradin) i Plereji u Južnoj Dalmaciji.

U doba Dionizija I Starijeg (405-367. prije n. e.) grčko pleme Dorani iz Sirakuze s otoka Sicilije osnovali su svoju koloniju na otoku Visu (Issa), Hvaru (Pharos), na Korčuli (Corcyra Nigra), kao i na dalmatinskoj obali: Trogir (Trau), Solin (Salona), Stobreč kod Splita (Epetion).

Iz najstarijeg grčkog natpisa, koji postoji kod nas, a nađen je u Lumbardi na otoku Korčuli, vidi se, na koji način su Grci osnovali kolonije.

Bilo je još grčkih kolonija po otocima i u primorju, kao što su: Naron (Metković), Epidaur (Cavtat), Rhizon (Risan). Sve ove kolonije više su služile za trgovačke svrhe.

Osjeća se znatan utjecaj grčkih kolonista na ilirska plemena, koja su živjela na obali Jadranskog mora. To se odražava u poljoprivredi, (uzgoj vinove loze, maslina), zatim na izgradnji brodova.

Iako je zemljoradnja i stočarstvo napredovalo kod Ilira, oni se bave rudarstvom, zanatima i trgovinom. Običaj je bio kod Dalmata, da svakih osam godina dijelje zemlju svojim porodicama, koju su oni obrađivali.

Kulturni utjecaj grčkih naseobina odrazio se i na stvaranje ilirske države. Najjače ilirsko pleme Ardijejci, koji su živjeli između Neretve (Naro) i Vojšće (Acus) sa sjedištem u Risnu, osnovali su svoju posebnu državu, kojom je vladao Argon, sin Pleurata I. Stanovnici ove države

najviše su se bavili gusarstvom po moru i hajdučijom po kopnu. Osvojili su neke grčke kolonije, a ugrožavali su i otoke.

Za vrijeme kraljice Teute, nasljednice i žene Argonove, gusarstvo se još više proširilo. Napadaju otok Vis, ali bez uspjeha, jer su se na poziv stanovnika Visa umiješali i Rimljani protiv Ilira. Ardijejci su znali napadati i pripadnike rimske države, pa je rimski senat morao intervenirati. Rimski poslanici braća Gaj i Lucije Korunkanije, upućeni su na razgovor s Teutom, koje je ova na povratku dala ubiti. Među ostalim i to je bio jedan od povoda, koji je doveo do teških i dugih borbi između Rimljana i Ilira, koje su trajale od 229 g. prije n. e. do 9. god. n. e.

Ilirsko pleme doživjelo je svoju katastrofu. Teuta je poražena. Morala je povratiti otok Hvar i ostale otoke. Rimljani sve to povjeravaju Teutinom vojskovođi Dimitriju Hvaraninu sve dotle, dok se nije počeo širiti, preuzimajući vlast nad drugim grčkim gradovima i na ilirskom teritoriju. Rimljani su ga pobijedili te je on morao bježati u Makedoniju.

Pokoreni Iliri nisu mogli podnositi Rimljane i zato su se često bunili i podizali ustanke. U tom su prednjačili Dalmati, koji su sklopili nov savez od Neretve do Raše. Oni su bili smjeli i ugrožavali su rimsku vlast na Jadrinu. Rimljani su ih ipak pobijedili i prisilili, da priznaju njihovu vlast i plaćaju danak.

Ni ostala ilirska plemena, iako pobijedena, nisu se prestala buniti. Protiv Rimljana organiziran je Dalmatinsko - panonski ustanak. Ustanak je podiglo ilirsko pleme Dezitiani, koga su prihvatila i ostala ilirska plemena od Dunava do Jadrana. Rim strahuje od napadaja Ilira, i zato su se

Rimljani morali ozbiljno pripremiti. Napadaju Ilire sa sjevera i iz Makedonije. Iliri se žilavo bore, ali ih je izdao Baton iz ilirskog plemena Breuka. Radi toga se dezitijanski Baton povlači u dalmatinske planine, odakle daje otpor čitavu godinu dana. Rimljani osvajaju tvrđavu po tvrđavu, dok nije slomljen glavni otpor, kada se Baton predo u tvrđavi Andetrium (Muć kod Splita). Još su postojale mjestimične borbe, koje su završile porazom ilira. Posljednji udar zadali su Ilirima Tiberije i Britanik. Od velikog ilirskog teritorija Rimljani su stvorili još jednu provinciju, nazvanu Ilirik.

Provincija Ilirik dijelila se na dva dijela: Dalmaciju i Panoniju. Granica Dalmacije na sjeveru bila je: Rismjak, Kočevje (po više Ogulina), Topusko, Donja Sana, planina Kozara, rijeka Dobra i Jadrna, pritoke Drine, na istoku Kolubara, Zapadna Morava, Ibar, Mat (u Albaniji) i na jugozapadu Jadransko more.

Na čelu provincije stoji namjesnik (legatus Augusti pro pretore). Njega imenuje car. Namjesnik ima u početku građanski (upravno - sudačku) i vojnički dux. Medutim, Dioklecijan odvajja građansku od vojne vlasti. Građanski upravitelj nazvan je preases provinciae, a vojnički dux. Svaka provincija ima svoga upravitelja (procurator Augusti). I provincije su podijeljene na sudbene okruge (conventus). U Dalmaciji su postojala tri konventa sa sjedištem u Skradinu, Solinu i Naroni.

Gradili su ceste, koje su prvenstveno služile u vojničke svrhe, a mogle su se koristiti za promet i trgovinu. U provinciji Dalmaciji glavna cesta je vodila od Trsata primorjem od Skadra drugo od Senja preko Otočca za Bi-

hać, zatim iz Solina, jedna preko Knina Unom, za Bihać.

U to vrijeme počinje se javljati i kršćanstvo u Dalmaciji. Ono se širi dolaskom biskupa Venancija. Osnovana je biskupija u Solinu, a prvi biskup bio je Dujam (umro 304. god. n. e.). Već u IV st. Dalmacija je bila pokrštena. Provedena je provincijska crkvena organizacija, na čijem je čelu stajao metropolit sa sjedištem u Solinu.

Granice velike rimske imperije nagrizale su veće skupine barbarskih plemena, koje su iskorištale nesredeno unutrašnje stanje. Socijalne suprotnosti, privredni zastoj, financijska kriza, nezadovoljstvo u vojsci, međusobne trzavice vladajućih, borbe s kršćanima, ustanci robova i siromaštvo građana dovelo je do unutrašnjeg razdora u rimskoj državi. Česti ratovi na granicama slabili su vojsku, a to je imalo kao posljedicu, da su Rimljani u opustošenim oblastima na granici naseljavali susjedne germanske barbare. U IV n. e. Zapadni Goti slobodno se kreću po provinciji Dalmaciji i ostalim provincijama. Gotima su se priključivale nezadovoljne mase, robovi, koloni, seljaci i zanatlije, te pojačavali barbarsku vojsku.

Rimsko carstvo je propalo pod zajedničkim udarcima barbarskih osvajača i unutrašnje revolucije.

Robovlasničko društvo dalo je veliki prilog razvoju nauke i kulture, ali ujedno bilo je kočnica za daljnji razvitak. Ratovi i seoba barbara ubrzali su pustošenja rimskih provincija. Rimski gradovi su opljačkani, porušeni, a stanovništvo je uništeno.

U prvoj polovici VI st. n. e. dolaze na Donji Dunav i veće skupine Slavena, koje će ubrzo nastaniti i područje Dalmacije. A. C.

Da li smo se ikada zapitali koliki je udio svakog od nas u onome što tako često nazivamo

Četiri bilješke o četiri istinita događaja koja akterima ne služe na čast.

PARALELE (NE) STRPLJENJA

Nitko zaista neće tvrditi da nas u trgovinama, uredima, školama, prijemnim kancelarijama i na bezbroj drugih mjesta prime onako kako bi trebalo, kako bi moglo biti i, prije svega, kako očekujemo, našavši se, potrebom ili znatiželjom, na im neizbježnim punktovima života suvremenog čovjeka. Samo, jesmo li se i jednom zapitali nismo li i samo (bar dijelom) vinovnici nepotrebnih objašnjenja, dugog čekanja pred šalterima, povišenom tonu razgovora. Nije li i poneki suvišni gram našeg nestrpljenja postao bumerang kojega nemamo volje prihvatiti i kojega a priori odbacujemo.

Naš reporter našao se u ulozu građanina i jedno jutro proveo na tim mjestima. Usput je ponešto i zabilježio i došao do nekog (iako nepotpunog) zaključka koji bi se (možda) mogao ovako da formulira: u ljude se nisu uselili anđeli.

U HODNIKU AMBULANTE

Jutro je, 9 sati. Na klupama i u hodniku pred prijemnom kancelarijom Zdravstvenog centra na drugom katu petnaestak kandidata za pregled. Razgovaraju ili puše. Čekaju.

O, šjora Lucija, ti si svaki dan ovdje — obraća se pridošlica stariji koja se nadugo raspričala o svojoj reumi. — O li tražiš penziju? Ajde, neka! Ma je li istina...

Uz stepenice, razdrljenih grudi, istrčao mladić.

— Ima li tko tamo? — pita prisutne i pokazuje glavom prema vratima ambulante.

— A nego što!? Zar bismo mi sjedili ovdje?

Mladić se trenutak odlučuje, pa bez kucanje ulazi. Iz ambulante dopire preprička.

Otvaraju se vrata.

— Izvolite čekati red — upućuje doktor mladića. I oni čekaju.

— Ali meni se žuri.

— A što vam ja mogu.

Mladić se s time ne zadovoljava.

— Da manje čakulate unutra

ne bi bio ovuliki red.

— Dosadio si — prilično glasno kaže čovjek s klupe i upućuje prijekoran pogled mladiću.

— A što se tebe škorpjijunu tiče?! Zaveži jezik!

Uzajamni, ne tako birani dijalozi. Već se stvaraju i »stranke«.

Pogledao sam na sat: trajalo je 9 minuta i 30 sekunda.

Za to vrijeme uzrujani doktor mogao je pregledati bar dvojicu.

KAD SE RADNO VRIJEME KRIVO SHVATI

Prije nekoliko dana jedan čovjek našao se pred pravnim savjetovalištem. Trebao je nekog iz svoje porodice, koji već dugo nije među živima — nestao je u vrtlogu rata — i službeno proglasiti mrtvim. Pa je, eto, htio doznati što je sve za to potrebno.

Čekao je red, strpljivo podnosio to čekanje, dok nije otkucuo 1 sat poslije podne. Čovjek je upravo tada došao na red. Međutim...

— Ne primam više nikoga — rekao je službenik.

— Ali, molim vas, ja tu čekam četiri sata, recite mi.

— Već sam rekao da je za danas gotovo.

— Čujte, nemojte vi tako.

Međutim ništa nije pomoglo. Onda je čovjek jednostavno ušao unutra.

Ista scena. Čovjeku je »prekipilo« i podigao je ruku na službenika. Samo podigao. I, interesantno, dobio je odgovor. Ali ne od onoga od koga je očekivao. A nije ni trebalo mnogo da se kaže. Samo par riječi. Dok se vraćao kroz sobu sve mu je rastumčila pomoćna službenica.

KONOBAR, KOLIKO ČU ČEKATI?

Negdje oko podne, sasvim slučajno, našli smo se pred mlječnim restoranom »Alpa«. Raspoloženi, čakajući uz čašu piva, odjednom smo se trgli. Za tri stola dalje od nas grupica »polujakih«, u obaveznim »farmerkama«, jednostavno je »skinula« nekoliko boca i čaša. Uz osmijeh.

Prilazi konobar. Pa pita zašto to i čemu i da nije lijepo. Možda najmanje što razbijeno ipak treba platiti.

— Još pitaš — crvenokosi će. Zar ćemo ovdje »kšitati« čitav sat dok dobijemo to smrdeće pivo, je li?

Konobar se s pravom ljuti.

Mladići — još dječaci — primaju sve uz posrpan osmijeh.

Konobar naplaćuje slomljene čaše. Na pločniku ostaje staklo.

Nismo li u gornjim recima pomalo ugledali i sami sebe: nas kojima se uvijek žuri i koji u toj žurbi zaboravljamo da se katkada i kraćim koracima prije stigne do cilja.

Nekj sud, ili zaključak, koji bi mogao da se kao parola izvjesi na svim mjestima i kojeg bi se trebalo državati da bi sve bilo u redu, nije lako dati. Ostaje nam utjeha da će jednom netko izmisliti pravila međusobnih osnosa na kojima će egzistirati samo paralele strpljenja.

D. B.

kratke vijesti

TRŽNICA DOBRO SNABDJEVENA

Gradska tržnica je i prošlog tjedna obilovala većim količinama poljoprivrednih proizvoda. Do nekih bitnijih promjena cijena nije došlo. Socijalistički sektor i privatni proizvođači nudili su krumpir po 25—30 dinara kilogram, kupus 20—30, rajčice 80 do 120, mahune 100—140, papriku 80—120, salatu 60—140, blitvu 50—80, breskve 100—140, jabuke 100—160, kruške 120 do 160, šljive 50—100, grožđe 120, lubenice 50, dinje 60 i jaja 23 do 30 komad.

Na ribarnici su zbog malih količina dopremljene ribe cijene bile dosta visoke. Srdele su se prodavale po 240, lokarde 340, bukve 200, struni 300, cipli 500, trlje 700, ugori 450 dinara kilogram.

POVIŠENJE CIJENE KRUHA

Posljednji sastanak savjeta za robni promet NO kotara rješavao

da vrijeme kao trajanje izbrisalo dobre odluke uprave.

Nije, međutim, to razlog za malodušnost. Dobru volju treba sačuvati.

Sad smo u sredini sezone. I oni, koji vjeruju da ljetu nema kraja, ne oklijevaju da se uključe u kupališnu gužvu. Bez praznika i bez nedjelje Jadrija vrvi. Radnim danom, nedjeljom tiska na odlasku, tiska na povratku. Kao da se svaki dan pretočio u praznik.

Što to znači za jadrinskog kupca?

Pred polazak strepnju, pri ukrcavanju opasnost. Opasnost ne samo da koje dijete vršne, da nekom cipela pode u nepovrat, ili da se prospe koji ručak, ne oklijevaju da se uključe u kupališnu gužvu. Bez praznika i bez nedjelje Jadrija vrvi. Radnim danom, nedjeljom tiska na odlasku, tiska na povratku. Kao da se svaki dan pretočio u praznik.

Zato još jedan put sjesti i ne samo podizati ograde, koje su kao atak na ličnost građanima skupa cijena za pojedine ekscenze nediscipline, već donijeti odluku koja će riješiti problem prevoza tako, da ne bude gužve. Kad ne bude gužve, neće biti ni nediscipline, ni nerivoze, ni panike i, konačno, ni opasnosti po živote kupaca.

PRODAVAČ (IPAK) NIJE ROBA

Mjesto radnje: prodavaonica cipela »Astra«. Glavni akter: žena četrdesetih godina. Vrijeme: 7 sati poslije podne.

Zena s inače prijatnim manirima, s osmijehom i romantičnom (oksidiranom) kosom boje klasja prilazi pomoćniku. Pita: Kakvih, molim lijepo, imate ljetnih ženskih cipela br. 38, ako — prije svega bijele — pa ćemo da vidimo.

Prodavač donosi. Žena proba, okreće se, prilazi zrcalu, pogledava prisutne, pa sjeda.

— Ne, ne bi ove. Bi li ste mi pokazali nešto drugo.

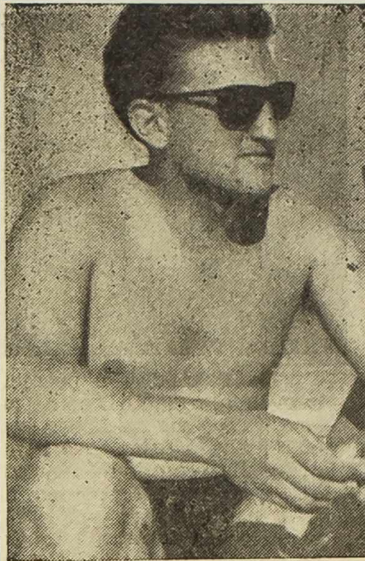
— Odmah ćete biti posluženi.

I tako redom. Vjerovali ili ne prodavač je donio ni manje ni više od 9 (i slovima devet) pari cipela: žutih i manje žutih, bijelih, crnih, — nisam vidio plave. Valjda se takve upće ne proizvode.

— A čujte, molim vas, imate li još nešto?

Prodavaču je ipak te igrarije već bilo dosta. »Mušteriju« je uputio nek ide negdje drugdje potražiti. I tako bi Ali, na naše veliko čuđenje ista igra počela je i u toj drugoj prodavaonici cipela. Žao nam je, ali ne znamo kakav je bio finale.

LJETNE RAZGLEDNICE

Kratak predah —
Vice Vukov

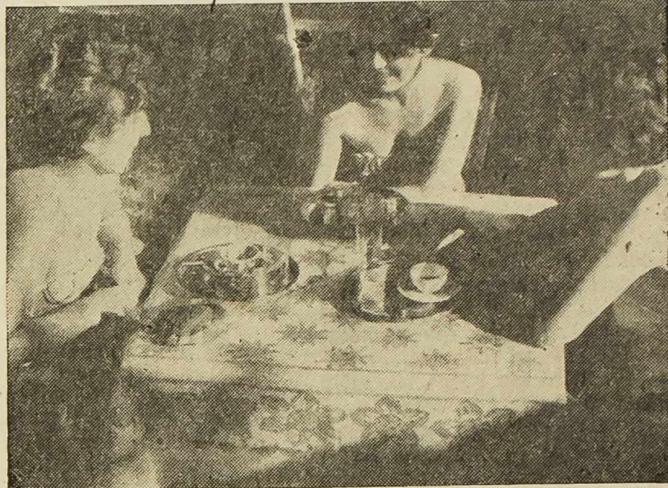
Jadrija nas uvijek primi nasmijane. Romantični pejzaž borove šume, blago ljuljaska nje mora u pripeku sunca, jedrilice negdje u daljini — sve je to jače od onog, pomalo dosadnog, petnaestminutnog krstarenja brodićem, dok se do nje stigne.

Jadrija naša šibenska.

I mnoštvo kupaca, što se poernjeli, ili još uvijek bijeli, vrzmaju tamo-amo po njoj, oplakuje u njenom prozračnom moru, sunčaju zaneseni u misli odlutale tko zna gdje, ili zatečeni u prijatnim razgovorima, što se kao nigdje drugdje rode u tom ambijentu povjetarca, novih poznanstava i dragih prisjećanja.

Jadrija u jedno poslije podne.

Ljetne razglednice u najljepšim bojama ovog našeg

Prijatan je razgovor u hladovini

najljepšeg mora, koje stoljećima, što se kao nigdje drugdje vo, neprestano ustretalo u radosnim krikovima mladosti i sjetnim prisustvom godina koje su to nekada bile. Starost, koja to nikada nije. Starost, koja vječito ostaje mlada.

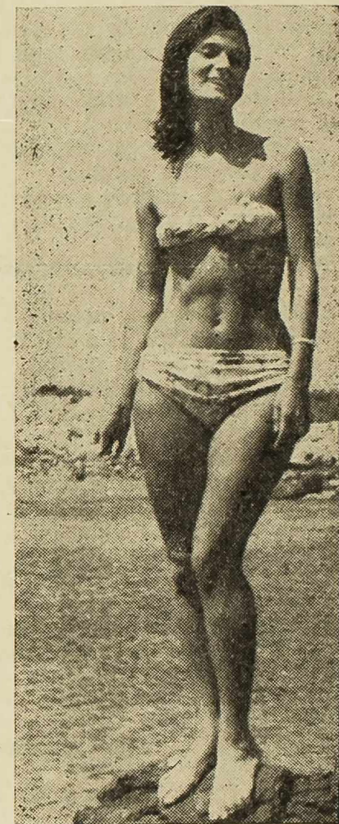
Sunce, more i pjesma.

I u tome mnoštvu događaja — pričanja i prepričavanja — nema ni kapi dosade. Sve vri, sve se raduje, sve sniva — ono najljepše. Koje može, ali i ne mora, da se obitini. Koje je tu, da nas zanesa, da nas prisvoji — svojom ljepotom. A nje — slažemo se — nije malo. Bez obzira na ukuse, boje kostima i frizura. Bez obzira na mnogo toga.

Jadrija i more oko nje.

Pisati — koliko bi trebalo napisati — da se reče tek malo. Jer, riječi su ponekad nemodne, previše skrušene, lako lomljive. Oči imaju dublje rezove sjećanja i u njima mnogo toga ostane, Bar za dan, dva, tri. Iz godine u godinu tako. Od ljeta na ljeto.

Jer — Jadrija u ljeto — to se ne zaboravlja!

Sunce, more i
— mladost ...

Na povratku sa Jadrije

Tekst: D. Bećir
Snimci: V. Jaramaz

Požar kod Srime uništio voćnjak

Između Zatonu i Srime izbio je u prošli četvrtak požar, koji se proširio na površinu od 10 hektara. Čim je primjećena vatra, na mjesto događaja stigli su članovi Stalne vatrogasne straže, vatrogasci iz Zatonu i Vodica, te pripadnici JNA. Uz njihovu brzu intervenciju spriječeno je daljnje širenje požara, koji je inače rasprijavao jak sjeverni vjetar. U natoč tome pričinjena je znatnaslove vode izviđaje. (JP)

Neprijatelj našeg odmora

Nikako da se uspostavi sklad između vremena i odluka uprave našeg kupališta.

Otale, onda, i neprilike.

Ovog ljeta, šibenskog, vrućeg i — počinjemo govoriti — turističkog, kao da se uhvatilo zubima za probleme koji svake godine sve više muče Jadriju.

Prevoz! Tko može reći da to nije problem? I koji samo problem! Da ti nekad sve prisjedne.

A on je lijepo registriran u upravi i, treba reći što jest, uprava je sjela da ga riješi.

Ne mislimo time na novu rašteladu kojom će se sada mjeriti »količina« kupaca koji će moći ući u brod. Ono što ne stane u kavez, ostaje na primudnom kupanju. Naravno, time se problem ne rješava. Ovom rašteladom će se unijeti više nespokojstva među kupce. Sad će žuriti da ulete u kavez, a zatim kao i do sada — juriš na brod.

Dakle, ne mislimo na to. Na pameti nam je odluka koju je

uprava donijela uoči jedne nedjelje ili praznika da će na sam dan nedjelje odnosno praznika u kritične sate prevoziti maona.

Na napete nerve kupaca ova je odluka djelovala kao svježi donjak za žege. Kupaci su odahnuli.

Međutim, maona je ostala u Docu. Ali ne što netko ne bi odlučeno učinio, već jednostavno: maona nije bila potrebna. Učinilo je takvo vrijeme da je brod »Jadrija« mogao primiti još pet, ako ne deset puta više putnika.

I tako je vrijeme, ili bolje: ne vrijeme, omeo realizaciju odluke koja je mogla biti dobar putokaz.

Ima još jedna dobra odluka: da se, kad je veliko mnoštvo, vozi bez voznog reda.

Ali kakav efekat?

Nažalost, računali ovako ili onako, »Jadrija« vožnjom gore i dolje proguta svoju uru.

I, eto, na čemu smo Jednom vrijeme kao ne vrijeme, a sa-

Da se ne ponovi!

Poslije onog što se dogodilo u nedjelju 6. o. mj. izletnicima za Zlarin, Prvić i Vodice suviše je postavljati pitanje ima li na kome krivnje. Snosi li za to odgovornost agencija, komanda broda ili lučke vlasti, svi oni skupa ili neki od njih — irelevantno je. Pojavu treba sagledati s druge strane.

Daleko od toga da se ne bi imalo razumijevanja za one što se poduzima za zaštitu života putnika. Nisu rijetki slučajevi da baš u prevozu izletnika dođe do incidenata koji uzmu katastrofalne razmjere. O tome često može se čitati u novinama.

Zato postoji razumijevanje za mjere koje se poduzimaju u sprečavanju takvih mogućnosti. Međutim za ono što se dogodilo u nedjelju nema druge riječi nego ponoviti ono što se čulo među izletnicima u svim skalama raspoloženja:

— Sramota, naša velika sramota!
Izletnici su čitav sat i trideset i pet minuta čekali nakrcani na »Starigradu«, izloženi suncu, u neizvjesnosti hoće li im ovaj dan odmora propasti, ili će se uz pomoć nečije milosti dogurati do mjesta u koje su se uputili da sprovedu nedjelju, korak dalje od svakodnevnih preokupacija.

Kroz to vrijeme na kopnu se vodila teška raspra (da ne rećemo bitka) na tri fronta: — agencija — komanda broda — lučki organi. Došla je i milicija.

Na brodu se raspoloženi izletnika, koji su se u svojim — imajmo na umu — skromnim mogućnostima orijentirali i pripremili na ovaj izlet, od izletničke radosti prometalo, pomalo, u negodovanje, očajanje i, gotovo, bunt na takav postupak prema ljudima.

— Kakav mi je ovo odmor, koji ovako počinje!
— Je li moguće da se može ovako postupiti s ljudima!

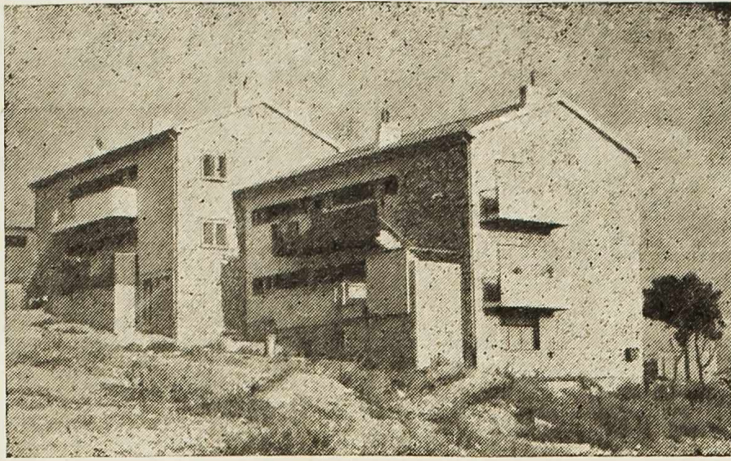
— Od brige za našu sigurnost, stavljani smo u situaciju koja kida nerve!
Tako i slično su govorili putnici.

Situacija na granici razuma — zbog brige za ljude, iste ove ljude se stavilo u očajan položaj. Zato, svi koji su doprinijeli ovom stanju od nedjelje nije isključeno da sa svog stanovišta imaju pravo. Ali slobodno je reći: Nitko u pripremama ovog izleta nije učinio ništa da ne dođe do ove apsurdne situacije!

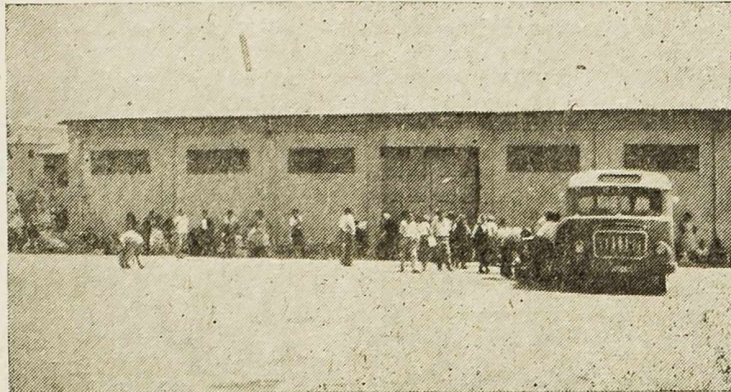
Otale treba stvar početi riješavati.

Drugo, za sada, ništa!
Međutim, ako se ponovi, onda će biti malo reći kao danas: sramota, neoprostiva sramota da se tako može odnositi prema ljudima.

Sutra bi bile malo samo riječi!
Zelja je i nada građana: da se ne ponovi!

Na Baldekinu u predjelu »Križ«, postoji nekoliko tipova manjih stambenih zgrada za jednu ili nekoliko obitelji. One su razmještene na kosini brežuljka iznad same ceste. Neke su od njih vrlo dopadljive i možemo reći uspjele građevine, dok drugi dio predstavlja neugodnu i nesuvislu cjelinu. Tome svakako pridonosi i potpuno neuređen okoliš ovog predjela, što je u našem gradu već postalo tradicionalno. Otkako se ovaj rajon počeo formirati, moglo se tu dosta učiniti, postepeno i na dobrovoljnoj osnovi. Ovako, tu još uvijek gledamo samo krš.

Ova slika na prvi pogled ne predstavlja ništa naročito. Nešto svijeta kraj autobusne stanice, koji čeka da krene u određenom pravcu. Međutim, slika je snimljena oko podneva ovih dana, kada je temperatura na suncu iznosila bar 37—39 stepeni. Ovaj svijet, iskoristio je i posljednji centimetar hladna, da bi se, čekajući autobuse zaštitio od vrela sunca. »Danas je to tako — rekao je jedan prolaznik — ali ista će situacija biti i kad nadodu kiše i vjetrovi...«
Da li će zbilja biti tako?

Nastup Novosađana

Prošlih dana prisustvovali smo večeri narodnih i zabavnih pjesama, koje je izvela grupa Novosađana. Priredbu je organizirao Dom JNA u Sibeniku, a data je na Trgu Sime Matavulja pred velikim brojem gledalaca. Odmah se može reći, da ovo veće nije bilo na nekoj umjetničkoj visini. No, uza sve to prisutni su se razišli zadovoljni. To je još jedan dokaz više, da je organiziranje ovakvih večeri i te tako poželjno u našem gradu. U tom smislu za pohvalu je inicijativa Doma Armije u Sibeniku.

Matični ured

VJENČANI
Junić Ante, mehaničar — Dobra Saša, službenik; Berša Ante, strojobravar — Franulović Jaka, radnica; Rak Ante, šofer — Dražina Mara, radnica; Mikulandra Marko, automehaničar — Pavić Marija, radnica; Puće Jere, autogeni varilac — Čoga Marija, domaćica; Kursar Antun, knjigovođa — Grbelja Tješimira, domaćica i Škugor Pere, čuvar polja — Kuać Matija, domaćica.

ZAHVALA
Za brigu i pažnju koje su uložili za vrijeme mog liječenja na Infektološkom odjelu Šibenske bolnice, izražavam mnogo zahvalnosti šefu odjela dru Ivi Marijanu, dru Nevenu Golešu, kao i osoblju spomenutog odjela.
Mirko Knežević

«SIBENSKI LIST»
organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Sibenik
Uredništvo: Sibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-02
Direktor: Marko Jurković
Glavni i odgovorni urednik: NIKOLA BEGO
Uređuje redakcijski kolegij
Tekući račun: Komunalna banka Sibenik broj 435-70-1-7
Rukopisi se ne vraćaju
Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, godinu 520 Din
Tisak: »Stampa« - Sibenik

Zabilježili smo... SPORT-SPORT

Gradski park je — nema šta — lijep. Zapravo — takav bi mogao da bude. Jer, sada nije. Prije svega klupa nema dovoljno. Kažu da ih je prije bilo više. Da su polomljene. Samo nije sve ni u tome.

Ako ste skrenuli pažnju mogli ste vidjeti da je i nečist. Papiri leže, s vjetrom se dižu. Odpaci voća na sve strane. Ljudi posjedali i polijegali. Jednom riječju — manje park, mnogo prije svratište. A to mu, zar ne, nije namjena.

Ako baš netko hoće može na nekoj priredbi i zviždati. Jednostavno može se ne slagati s izvođačima. To je — otprilike — i dopušteno. Samo — granice uvijek postoje. I te granice, valjda, ne bi trebalo prelaziti. Valjalo bi ih poštovati. Ali, to se uvijek ne zbiva. Nije ni na jednoj priredbi, prije nekoliko dana, na Trgu Sime Matavulja. Galerija je zviždala i kada nije tome bilo mjesta, I — onako uzgred — sa zida »otpuhnu« nekoliko kameniča. Nepotrebno. Slična je situacija i u restoranu »Dubravka«, gdje poneki mladići neumjesnim ponašanjem ometaju izvođenje muzičnog programa.

Koliko nam je poznato postoje neki propisi što se tiče brzine vožnje kroz grad. I zna se da ona ne smije biti velika. To se nalaže prije svega zbog sigurnosti pješaka. Samo »motorizirani« se toga uvijek ne pridržavaju. Recimo, preko obale više puta zna projuriti vespa ili neko drugo prijevozno sredstvo brzinom koja je sve prije nego dozvoljena. Na sreću — za sada bez posledica.

Samo četiri veslača!

Veslačko prvenstvo Jugoslavije je završeno. Poznati su prvaci u svim juniorskim i seniorskim disciplinama. Sibenik je na ovom prvenstvu zastupalo svega četiri veslača i to u četvercu bez kormilara.

Zaista je šteta što šibenska »Krka« nije nastupila s još nekoliko čamaca. Vjerujemo da bi ti veslači u odnosu na ostale koji su provelali na mariborskom otoku, bili zaista dobri.

Zašto »Krka« nije nastupila s više veslača, razloga ima više. Materijalne prilike kluba ne dozvoljavaju da veslanje, koje je najstarije sportsko takmičenje u Sibeniku, bude na visini ostalih veslačkih klubova u zemlji.

Nije problem samo u pronalaganju mladića, koji će cijelu godinu veslati i pripremati se za državno prvenstvo, koliko baš u osiguranju najminimalnijih uvjeta za normalan rad, koji u veslačkom klubu »Krka« ne postoji, iako je velika volja članova uprave da te nedostatke uklone.

Ne može se zamisliti dobar rad, ako se nema gdje raditi. Dom u kojem rade veslači je, možemo slobodno reći, obična baraka. Zato bi bilo već vrijeme da se pitanje doma riješi i da »Krka« idućih godina na razna takmičenja šalje više veslača i da osvaja više pehara.

Trojica u reprezentaciji

Tehnička komisija veslačkog saveza Jugoslavije odredila je 24 veslača od kojih će se sastaviti veslačka reprezentacija za evropski šampionat, koji će se održati 24. kolovoza u Pragu.

Nakon trodnevnih treninga na Bledu savezni trener je odredio 14 veslača koji će se takmičiti na šampionatu. Od veslača »Krke« nije uzet Andrija Lambaša. Tako će vjerojatno umjesto njega veslati Nikola Čupin iz četverca »Mladosti«.

Kako je »Krka« pobijedila u Mariboru?

Start četveraca bez kormilara, za koje je vladao veliki interes, obećavao je veliku borbu, jer su na startu bila dva čamca za koje se nije znalo tko će pobijediti. Da li će to biti šibenska »Krka« u sastavu Škarica, Lambaša, Vričić i Guberina ili reprezentativni čamac zagrebačke »Mladosti«, koja je Jugoslaviju predstavljala na tromesečju u Pasau. Na startu su se pojavile još ekipe i iz Splita, Rijeke i Smedereva.

Vrhovni sudac na startu poravnava čamce. Opominje »Mladost« za to što je bila dosta naprijed. Sudac je još jednom opomenuo »Mornar« i »Mladost«, a onda je tačno u 17,15 sati dao znak za start.

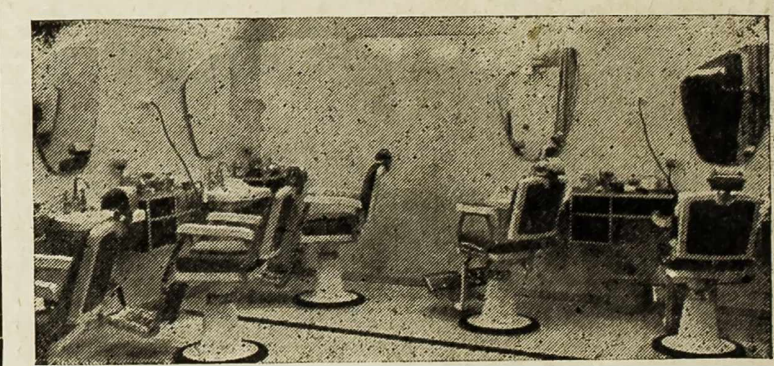
Najbolje su startali veslači »Jadrana« iz Rijeke, koji su prvih stopedeset metara bili u vodstvu. Odmah nakon toga »Mladost« preuzima vodstvo, koje sve do trista metara pred ciljem nisu pustila borbenim »Krkasima«. Na 800 metara redosljed je bio

slijedeći. Prva »Mladost«, drugi »Jadrana«, treći »Mornar« i tek onda »Krka«.

Na 1000 metara do promjene na čelu nije došla. Jedino je »Krka« nešto popravila plasman. Ona je s četvrtog prešla na treće iza »Mladosti«, koja je bila dvije dužine ispred i »Jadrana«, koji je bio jednu dužinu ispred »Krke«.

Mali broj simpatizera »Krke« izgubio su svaku nadu u uspjeh. Na 1700 metara »Mladost« je bila ispred »Krke« za dužinu i pol. Tada su veslači »Krke« povećali broj zaveslaja i u nezapaćenom finišu dostižu »Mladost« i pobjeđuju.

Nakon te pobjede veslači »Krke«, predsjednik tehničke komisije »Jadrana« iz Rijeke, koji su sije Parač iz »Krkashi« su danas pokazali izvanrednu formu. Onaj finiš je pravo mjerilo tko je bolji. Mišlim da će ova ekipa na evropskom šampionatu pokazati svoju pravu vrijednost.

Moderno uređen salon Brijunke zadruge

NARODNI ODBOR KOTARA ŠIBENIK
SAVJET PEDAGOŠKE AKADEMIJE U ŠIBENIKU
R A S P I S U J E
Natječaj
za popunjenje slijedećih praznih radnih mjesta u Pedagoškoj akademiji u Sibeniku
1. TAJNIKA AKADEMIJE
2. JEDNO ADMINISTRATIVNO LICE U TAJNIŠTVU AKADEMIJE
3. JEDAN SLUŽBENIK — REŽISER.
Uvjeti:
Pod 1. sprema drugog stupnja visokoškolske nastave ili viša sprema i iskustvom u poslovima uprave.
Pod 2. i 3. srednja stručna sprema.
Rok natječaja do 25. VIII 1961.
Molbe slati na Pedagošku akademiju Sibenik.

PEDAGOŠKA AKADEMIJA U ŠIBENIKU
raspisuje natječaj
ZA PRIJEM REDOVNIH I IZVANREDNIH STUDENATA ZA ŠKOLSKU 1961/62. GODINU
I
Kandidati se mogu prijaviti za slijedeće grupe:
PRVI ODSJEK
1. Hrvatskosrpski jezik
2. Historija
3. Geografija
4. Matematika
5. Fizika
DRUGI ODSJEK
1. Hrvatskosrpski jezik i historija ili geografija
2. Historija i geografija
3. Matematika i fizika
4. Fizički odgoj.
II
Za redovne i izvanredne studente mogu se natjecati:
1. Svršeni učenici gimnazija, učiteljskih škola, škola za odgovornost i učiteljsko - domaćinskih škola — na sve grupe I i II odsjeka;
2. Svršeni učenici srednjih fiskulturnih škola na grupu za fizički odgoj;
3. Svršeni učenici bibliotekarske škole na grupu za hrvatskosrpski jezik;
4. Svršeni učenici ekonomskih škola na grupu za historiju i geografiju;
5. Svršeni učenici svih srednjih tehničkih škola koje spremaju kadrove za potrebe industrije, rudarstva — na grupu za matematiku i fiziku;
6. Lica koja su završila neku od škola pod brojem 2, 3, 4 i 5, a žele da se upišu na grupu koja se ne smatra kao odgovarajuća, mogu se upisati pod uvjetom da polože prethodni ispit radi provjeravanja znanja.
III
Lica bez potrebne školske spreme, starija od 18 godina mogu se upisati na sve grupe II odsjeka ako imaju osnovno obrazovanje i najmanje četiri godine odgovarajuće radne prakse i ako polože poseban prijemni ispit.
Prijemni ispit polagat će se po programu propisanom za polaganje ispita na odgovarajućim grupama Filozofskog i Prirodoslovnog - matematičkog fakulteta u Zagrebu. Prijemni ispit obuhvaća: kulturu pismenog i usmenog izražavanja, provjeravanje opće kulture pomoću testova i ispit iz odabrane grupe predmeta (usmeno ili usmeno i pismeno).
Na grupi za fizički odgoj, uz provjeravanje kulture usmenog i pismenog izražavanja, polagat će se: fizika, kemija, biologija sa osnovama nauke o čovjeku, historija i ispit iz fizičke spreme.
Ovo se odnosi i na kandidate koji uz potpuno osnovno obrazovanje imaju stručnu spremu, odnosno stručnu spremu s praktičnom obukom.
IV
Prijave za natječaj kandidati koji imaju svršene škole pod tačkom II podnose Tajništvu Akademije do 25. kolovoza 1961. godine. Uz prijavu taksiranu sa 50 dinara prilaže se: svjedodžba o svršenoj srednjoj školi (original), izvod iz matične knjige rođenih (original), kratak opis života (taksiran sa 30 dinara), liječnička potvrda izdata od Školske poliklinike (za redovne studente), dvije fotografije, jedna dopisna karta sa tačnom adresom, izvanredni studenti potvrdu o zaposlenju taksiranu sa 150 dinara.
Kandidati koji su predali samo prijavu treba da do 25. o. m. prilože i potrebna dokumenta, inače se njihove molbe neće uzimati u postupak.
V
Prethodni ispit radi provjeravanja znanja (tač II broj 6) održat će se 20. rujna 1961. godine.
Prijemni ispit za kandidate bez školske spreme održat će se 25. rujna 1961. godine. Za prijemni ispit kandidati podnose: prijavu taksiranu sa 50 dinara, posljednju školsku svjedodžbu, izvod iz knjige rođenih, uvjerenje o zaposlenju i odgovarajućoj radnoj praksi taksirano sa 150 dinara, biografiju taksiranu sa 30 dinara.
Prijave sa dokumentima podnose se Tajništvu Pedagoške akademije u Sibeniku (zgrada Gimnazije), gdje se mogu dobiti sve potrebne informacije o programu prethodnih i prijemnih ispita. Upis za lica pod tačkom II, broj 1, 2, 3, 4 i 5. vršit će se od 5. do 15. rujna 1961., a zaostale neposredno nakon položenog ispita.
Broj telefona Pedagoške akademije 2-77.